

Næringssjef Nina Othilie Høiland

Ordfører Norunn Østråt Koksvik

Sandnes skal bygge regionen videre:

Kvinnene med trumfkortet

■ Side 6, 7, 8, 9 og 10

Flybro til Newcastle

Flyavganger til internasjonale byer er for regionens bedrifter en forutsetning for videre ekspansjon og vekst. Bare spør InBusiness, som åpnet kontor i Newcastle.

■ Side 26 og 27

Hauge om generasjonsskiftene

Familiebedriften Hauge på Torvet fyller 125 år. I dette nummeret forteller Harald Hauge om hvordan selskapet har taklet generasjonsskiftene.

■ Side 22, 23 og 24

Klart for tidenes måltid

30. oktober er en dato matglade rogalendinger bør merke seg. Da byr Næringsforeningen opp til fest og serverer årets norske festmåltid til 600 gjester i Stavanger Forum.

■ Side 29, 30, 31, 32 og 33

	46	Partner Tre A/S vokste til å bli en av landets virkelig store aktører innen byggevarerbransjen i Norge. Nå vil Rolf Auestad (bildet) bygge et nytt "Kvadrat" som kun selger byggevarer.	14	Stavanger-regionen var for få år siden et eldorado for barnefamilier, men nå pakker de bilen og flytter vekk, viser en undersøkelse fra NHO.
20	World Trade Center-grunnlegger, Gay Tozzoli (86) så sitt livsverk bli lagt i ruiner av terrorister. Nå opplever han det som en trøst at det skal bygges et nytt senter i Stavanger. Rosenkilden møtte han.	38	Det virker som om hele Jæren er Risa-land. Det sier noe om aktiviteten til denne Jærens entreprenør med 750 ansatte og en budsjettert omsetning på 1,3 milliarder kroner for inneværende år. På bildet konsernsjef Astor Nyborg	

Rosenkilden følger redaktørplakaten. Ansvarlig redaktør: Jostein Soland. Redaktør: Harald Minge. I redaksjonen: Erik Lindboe, Egil Rugland, Frode Berge, Trude Refvem Hembre, Cathrine Gjertsen og Elianne Strøm. Utgivelse/produksjon/layout: Næringsforeningen i Stavanger-regionen. Telefon: 51 51 08 80. Telefaks: 51 51 08 81. E-post: post@stavanger-chamber.no. www.stavanger-chamber.no. Opplag: 14.000. Trykk: Kai Hansen Trykkeri AS. Fotografer: Kim Laland, Hild Bjelland Vik og Philip Tornes /BITMAP. Årgang:15. Redaksjonen avsluttet 19. september 2008.

INNHold

LEDER	SIDE 3	VELKOMMEN TIL FESTMÅLTID	SIDE 29
KILDEN	SIDE 4-5	ER VI FLINKE NOK TIL Å VERDSETTE	
KLARE FOR Å TA HELE REGIONENS		NORSKE RÅVARER	SIDE 30-31
BOLIGVEKST	SIDE 6-7	SETESDALBLEKA - FRA BADEKARET	
UTBYGGING I SANDNES		TIL TAPASBORDET	SIDE 32-33
SKAPER UBALANSE	SIDE 8-9	NHO-SJEFEN	SIDE 36-37
SEVLAND: SANDNES MÅ FIKSE		I RISA-LAND KAN ALT GÅ AN	SIDE 38-40
OPP SELV	SIDE 11	BYENS NÆRINGSLIV MÅ STØTTE	
BARNEFAMILIENE SVIKTER		DRISTIGHET	SIDE 42-44
REGIONEN	SIDE 14-16	VIL BYGGE "KVADRAT"	
INKLUDERING ER HEFTIG		SOM KUN SELGER TREVARER	SIDE 46-47
OG IKKE HEFT	SIDE 18-19	KOMMUNIKATØREN	SIDE 54
EN TRØST AT STAVANGER		MØTER I NÆRINGSFORENINGEN	SIDE 57
BYGGER WORLD TRADE CENTER	SIDE 20-21	NYTT FRA BRUSSEL	SIDE 58
SLIK OVERLEVER EN FAMILIEBEDRIFT	SIDE 22-24	INNSIKT OG UTSYN	SIDE 60
NYE MULIGHETER MED LUFTBRO		STYRELEDEREN	SIDE 61
TIL NEWCASTLE	SIDE 26-27	NYTT OM NAVN	SIDE 62-63

To veier mot 2040!

I 2040 vil Stavanger-regionen se helt annerledes ut. Befolkningstygndepunktet vil flyttes mot Sandnes som skal ta unna det meste av veksten innen bolig- og næringsutvikling. Men vil dagens kommunestruktur være den samme som i 2040?

Spørsmålet kan stilles på en annen måte: Vil fylkesdelplanen for boligutvikling kunne gjennomføres med den kommunestrukturen regionen lider under i dag? Denne diskusjonen har den siste tiden pågått i Stavanger Aftenblad. Ifølge nye prognoser fra Statistisk Sentralbyrå blir befolkningsveksten brattere enn ventet. Det betyr at utviklingen av Sandnes Øst, hvor 50.000 beboere etter planen skal flytte inn i løpet av de neste tiårene, blir helt avgjørende.

OM Å LØSE FELLESOPPGAVER

Debatten utviklet seg riktignok til å bli en gammel klassiker og låste seg fort. Stavanger-ordfører Leif Johan Sevland ble oppringt av avisredaksjonene og tok raskt til orde for kommunesammenslåing. Som vanlig ble han møtt med en kald skulder fra sine ordførerkolleger i nabokommunene. "Det er ikke vårt problem at Stavanger har arealknapphet", var omkvedet. For regionen er disse diskusjonene et trist skue. Blant politikere har for mange åpenbart for mye å tape på å realitetsdiskutere dette spørsmålet. Det handler om å løse fellesskapsoppgaver i regionen.

Mange vil bruke som argument at fylkesdelplanen for byutvikling er et samarbeidsprosjekt mellom kommunene. På dette kartet finnes det heller ingen kommunegrenser. Samtidig er det trolig på det rene at planen ville sett annerledes ut dersom den hadde vært utformet av én politisk vilje. Nå er den et kompromiss hvor alle kommunene vil ha sin bit. En del føringer er selvsagt regulert av arealtilgang og jordvern, men man har også hensyntatt den enkelte kommunes ønske om å vokse – på bekostning av helheten i regionen.

MANGLENDE POLITISK HANDLEKRAFT

Selv om vi har en grenseløs fylkesdelplan, blir kommunegrensene på kartet fort markert med rødt når det skal samarbeides om infrastruktur. Sandnes har ingen mulighet til å gjennomføre arealplanene de i realiteten er pålagt, dersom ikke nabokommunene deltar i et spleiselag for å få på plass veier,

skoler og barnehager. Alle forstår at nettopp det er nødvendig, men i den senere tid har vi sett skremmende eksempler på manglende politisk handlekraft i flere kommuner i spørsmål som dette. At flere nå sier nei til nye bomtakster for å få realisert helt nødvendige samferdselsprosjekter er bekymringsfullt. I realiteten handler det om manglende evne til å ta ansvar. Beslutningen overlater man til fylkeskommunen, hvilket egentlig er en innrømmelse av at dagens kommunestruktur ikke fungerer.

Hva kan vi klare å bli enige om? Enten det gjelder strategisk næringsplan eller andre forsøk på å få til ulike samarbeid mellom kommunene som skal bringe regionen framover, er dette spørsmålet alltid utgangspunktet. Erkjennelsen av at kommunene aldri kan bli helt enige ligger alltid bak. Det er en arbeidssituasjon som er hemmende og begrensende.

REGION I UBALANSE

Valgforsker og professor i sammenlignende politikk, Frank Aarebrot, sier i denne utgaven av Rosenkilden at kommunestrukturen i Stavanger-regionen fører til en ubalansert boligutbygging. Det er absolutt grunn til å ta bergenseren alvorlig. Det finnes nemlig to mulige veier mot 2040 som er fylkesdelplanens perspektiv: Intern kamp mellom kommunene og en evig rekke med kompromisser, eller et fellesskap hvor byutvikling og samferdsel blir tilpasset regionens interesser, og ikke den enkelte kommunes.

Det hele er et spørsmål om hvordan vi er organisert, og kommunene har etter vårt syn en plikt til å nullstille seg for å gå inn i den diskusjonen med et åpent sinn.

Vi har ikke råd til ikke å ha råd...

Regjeringen legger om kort tid fram forslag til Nasjonal Transportplan for 2010-2019. Prosjekt som ikke kommer med der, må fylket og kommuner finansiere selv.

Vi snakker om langsiktige grep som langt på vei vil bestemme vår regions attraktivitet og derfor konkurranseevne. Næringsforeningens visjon er at vi skal bli best på verdiskapning gjennom oppvekst og trivsel. Framkommelighet blir derfor et viktig satsningsområde – og infrastruktur vårt viktigste engasjement. Derfor må vi bare godta bompengøkningen på Nord-Jæren, hvis alternativ finansiering mangler.

Det samme gjelder for Ryfast og Rogfast.

FOR N'TE GANG!

Mot dette "bakteppet" spør vi for n'te gang: - Hvorfor i all verden kan ikke deler av Statens pensjonsfond i utlandet brukes til investeringer i norsk infrastruktur? I samferdsel og forskning? Når nettopp effektiv framkommelighet og høyt kunnskapsnivå vil være våre viktigste konkurranseparametre i framtiden? Og derfor våre viktigste forutsetninger for allmenn trivsel?

Både de korte og langsiktige avkastningene vil være sikrere i norsk samferdsel – fordi brukerne selv vil måtte betale for veier og broer og tunneler. Hvis renten på slike "samfunnslån" legges på snittet av avkastningen på Oljefondet med fornuftige avskrivningshorisonter, vil viktige samferdselsprosjekt kunne gjennomføres til langt lavere priser enn dem som nå kommer ut av Samferdselsdepartementets regnestykker. Og Staten vil ha sikkerhet i egne investeringer i eget land – med dobbelt evne til å kunne ta utfordringene som kommer med langt flere pensjoner i 2020: Avkastningene er sikret, og norsk samferdsel er modernisert.

Hvilke karakterer vil ettertiden gi våre norske politikere når store deler av nasjonalformuen ble spilt bort på verdensbørsens dominobrett?

Med dette perspektivet må Ryfast og Rogfast og alle andre framtidsrettete prosjekter vurderes på nytt.

DERFOR RYFAST

Da Næringsforeningen i 1999 lanserte Ryfast, var det ingen nyhet. Bortsett fra navnet. Fjordkrysningen mellom Solbakk og Stavanger hadde vært på dagsorden tidligere. Men et alternativt forslag om en rørbru under Høgsfjorden var blitt foretrukket. En Condeep-lignende konstruksjon skulle strekkes under vann. Regionens kompetanse fra plattformbyggingen skulle kunne overføres til nye brokonstruksjoner med hele verden som marked. Tankegangen var framtidsrettet.

Høgsfjordkrysningen var en ny idé mot en gammel utfordring, mens Ryfast var en gammel idé for en ny tid.

Ryfylke representerer spennende muligheter for å kunne ta deler av byveksten på Nord-Jæren. 12 km fra Stavanger sentrum ligger det utmark som kan utvikles til bolig- og

næringsområder med kvaliteter som hittil har vært ukjente for Stavanger-regionen: Vestvendt og med nærhet til sjø og høgfjell. Områder med så høye trivselspotensialer at det ikke burde være vanskelig å styre den framtidige byutviklingen bort fra Nord-Jæren og konfliktene med dyrket jord. Fortsatt med rimelig avstand til våre største næringsområder på Nord-Jæren.

DERFOR ROGFAST

I dette bildet får Rogfast sin klare funksjon. Krysningen under Boknafjorden skal binde Rogaland – og dermed Vestlandet sammen. En døgnåpen E39 og raskere framkommelighet skal gi innsparinger i tid. Næringstrafikken i landets viktigste verdiskapningsområde skal sikres effektiv base-til base-transport og raskere utførsel av fisk fra Vestlandet – direkte mot utlandet og ikke via Østlandet og E6. En vil slik kunne ta ut større deler av det vekstpotensialet som ligger innenfor mat- og energinæringene.

Ilgjen handler det om tid. Kortere kjøretid betyr lavere transportkostnader. Vestlandet bindes tettere sammen, og arbeids- og boligmarkedet blir større. Strekningen Stavanger – Haugesund skal du kunne kjøre på én time. Stavanger – Bergen på et par – ved godt utbygd veinett. Det er raskere enn flyturen mellom de to byene.

MED GOD KOST-NYTTE

I det store samfunnsregnskapet snakkes det om kost-nytte. I kampen om veikronene må nytten langt overgå kostnadene. Og det er dette som fortsatt gjelder – både for Ryfast og Rogfast. Da Næringsforeningen begynte sitt arbeid med Ryfast, ga veimyndighetene en pris på kr. 1,5 mrd for hele prosjektet. I dag er prisen tredoblet – pga nye krav til veistandard, sikkerhet og den generelle prisstigningen. Kommunale reguleringsplaner krever også sitt. Likevel er kostnytte-forholdet fortsatt positivt. Og Ryfast gir et bedre miljøregnskap enn dagens ferjer og hurtigbåter. Dette forteller myndighetenes tall – fakta som stiller både leserbrev og redaktører i et merkelig lys.

For Stavanger-regionen, fylket og Vestlandet handler det om å investere i en framtid der en virkelig skjærmer miljø og dyrket jord. Samtidig kommer folk nærmere naturen gjennom nye veiløsninger – med langt mindre køstång. Slik kan mange oppleve økt trivsel... Til beste for vår framtidige konkurransekraft.

Vi må ta oss råd nå! For vi har ikke råd – til ikke å ha råd. Tiden er den største knapphetsressursen vi har – hvis vi vil noe. Konjunkturedgangen vi nå opplever, vet å fortelle at tidens tann også tærer på pengene...

Ikke akkurat til beste for fellesskapet og de som kommer etter oss. Hvis tenkemåten ikke endres.

Klare for å ta hele re

Disse to kvinnene sitter med trumfkortet når befolkningsveksten i regionen styrer boligutbyggingen og næringsutviklingen sørover! Ordfører Norunn Østråt Koksvik (H) og Næringssjef Nina Othilie Høiland i Sandnes er klare til å håndtere de gigantiske utbyggingsplanene, men krever hjelp fra nabokommunene.

Tekst: Harald Minge

Fra toppen av Hana-fjellet skuer Koksvik og Høiland utover områdene som i 2040 skal beboes av 50.000 innbyggere. Det såkalte Sandnes Øst-prosjektet åpner for helt nye muligheter, men stiller enorme krav til infrastruktur. Derfor kan ikke Sandnes klare jobben alene.

- Sandnes har fått et oppdrag, nemlig å ta unna mesteparten av boligveksten i regionen. Ifølge fylkesdelingsplanen vil befolkningstygndepunktet og store deler av næringsarealene i regionen ligge i Sandnes. Dette er et regionalt spørsmål, og ikke bare et anliggende for Sandnes. Folk i nabokommunene må jo ha et sted å bo, sier Østråt Koksvik. Derfor appellerer hun nå til Stavanger og de andre nabokommunene for å få drahjelp.

- Sandnes Øst blir også viktig for Stavanger og de andre. Derfor må vi dele utgiftene. Utbyggingen krever veier, skoler og barnehager. Vi kan ikke ende opp med hele regningen fordi det tilfeldigvis er vi som har arealene og mulighetene. Faktisk mener vi at kommunene som har sluttet seg til fylkesdelingsplanen må se dette som et felles ansvar og et potensiale for framtidig vekst og utvikling i regionen, sier Nina Othilie Høiland.

NEI TIL SAMMENSLÅINGEN

Svaret fra Stavanger kommune er krav om kommunesammenslåing. Nylig presenterte Statistisk Sentralbyrå nye prognoser som viser at Stavanger kan få en befolkningsøkning på 35 prosent innen de neste 20 årene. Både med tanke på infra-

struktur og ledige arealer kan oljehovedstaden fort havne i trøbbel. Knappheten på areal er et viktig element når ordfører Leif Johan Sevland argumenterer for kommunesammenslåing, men Sandnes avviser det argumentet.

- En storkommune løser ingenting. Arealene blir ikke større av den grunn. I fylkesdelingsplanen for langsiktig byutvikling er ikke en eneste kommunegrense markert på kartet. Her dreier det seg om å være med på laget for å utvikle de regionale behovene og samarbeide med naboe, sier Østråt Koksvik.

Sandnesordføreren er lite engasjert i debatten om kommunesammenslåing, men forstår behovet for å se på den norske kommunestrukturen.

- Noen kommuner er så små at de ikke er i stand til å ivareta elementære omsorgsoppgaver, men det er ikke akkurat den problemstillingen som råder i vår region, sier hun.

I Sandnes ser man snarere på den økende befolkningsveksten som et argument mot kommunesammenslåing. Byen er klar for å ta på seg oppgaven som regionalt midtpunkt. Stavanger vokser fort, men Sandnes vokser enda raskere. Tidligere ordfører Jostein W. Rovik sa alltid at Sandnes øker med én Forsand-kommune i året. Styrkeforholdet vil ikke bli utjevnet, men det vil endres. Snart har vi to storbyer som ligger tett.

- Stavanger vil forbli størst, men veksten vil føre til at Sandnes vil bli mye sterkere enn tidligere. Det betyr at byen vil få en viktigere rolle i regional sammenheng. Jo større vi blir, desto større er behovet for såkalte storbyfunksjoner. Det er for eksempel naturlig å forsterke vår posisjon som regionalt handelssenter

med trekkplastre som Kvadrat og IKEA i fremste rekke. Dessuten er vi en friluftskommune. Mange fra Sandnes benytter kulturtilbud i Stavanger, mens siddisene kommer til oss for å benytte turmulighetene, sier næringssjefen.

KOMMUNEKAMP

Mekanismene som nå råder er forståelige. Stavanger kommune ønsker å vokse innenfor egne kommunegrenser og vil helst ikke stimulere til folkevandring til Sandnes Øst, såfremt området ikke ender opp i en bydel i et Stor-Stavanger. Det handler ikke bare om posisjonen som storby, men er også viktig i forhold til framtidige skatteinntekter. Kniving mellom kommunene kan dermed være et hinder for den helhetlige regionale boligutviklingen. Resepten tror altså Stavanger er kommunesammenslåing. Spørsmålet

gionens boligvekst

Sandnes skal ifølge fylkesdelplanen ta det meste av boligveksten i regionen fram mot 2040. Ordfører Norunn Østråt Koksvik og næringssjef Nina Othilie Høiland vet at de sitter på trumfkortet. Kommunesammenstøing vil de ikke høre snakk om. Foto: Harald Minge

er hvordan Sandnes merker disse interessekonfliktene?

- Spesielt i spørsmål som gjelder infrastruktur kan det oppstå uenigheter! For å få til Sandnes Øst er vi for eksempel avhengige av en bru over Gandsfjorden.

Dersom andre kommuner setter egne samferdselsprosjekter foran broen, har vi et stort problem, sier Østråt Koksvik. Høiland skyter inn: - Her i Sandnes mener vi at jordvernet i hele regionen er hellig, og heldigvis er landbruksområdene fredet mot boligutbygging. Dersom kommuner, ut i fra egeninteresse, kan komme til å utfordre

jordvernet framfor å tenke på den regionale helheten og bygging på uproduktiv jord i nabokommunen, vil vi ha vanskeligheter med å nå regionale mål vi alle er avhengig av å nå, sier hun.

Store områder står klar til utbygging i Sandnes. Foto: Harald M. Valderhaug

Nye boligområder i Sandnes:

Sandnes Øst: Nytt område for opp til 50.000 nye innbyggere fram mot 2040, Bogafjell: Ytterligere utbygging i tillegg til det som alt er bygget.

Nye næringsområder:

Vagle ved godsterminalen vil bli det "nye" Forus. Totalt 550 dekar. Sandnes indre havn - havnevirksomhet flytter til Somaneset. Stangeland næringsområde Sandnes sentrum: Brueland, Vågs gt. 16-18, Kvartal Ole Bulls gt./ Elvegt./ Vågs gt./ Ivar Aasens gt. Nådlandskvartalet Øglendhuset, Krossen

- Utbyggingen i Sandnes

Valgforsker og professor Frank Aarebrot mener at det vil skape ubalanse i hele regionen når hele befolkningstygdepunktet for framtiden legges til Sandnes. Med en annen kommunestruktur kunne dette vært styrt annerledes, mener han.

Bergsaker: - Vi er dømt til sa

Den tidligere Sandnes- og fylkesordføreren mener at regionens store problem er at vi ikke er godt nok organisert til å få til felles samferdselsløsninger.

i samferdselsspørsmål er så tydelig. Vår slagkraft når det gjelder å skaffe midler til utbygging av infrastruktur blir dermed svekket, sier han.

- Jeg kjøper ikke det argumentet. Vi har en omforent plan for boligutvikling i regionen hvor vi har definert utbyggingsområder og jordvern. Men vi har dessverre ikke maktet å få til det samme samarbeidet når det gjelder samferdsel. Dersom vi ikke lykkes, finnes det kun to løsninger: Enten vil

skaper ubalanse

Den planlagte boligveksten i Sandnes kan føre til en uheldig skjevhet som bringer både byen og regionen i et uføre, mener professor i sammenlignende politikk, Frank Aarebrot.

Bergenser og valgforskeren er ikke i tvil om at kommunestrukturen på Nord-Jæren tvinger fram en løsning når det gjelder framtidig boligbygging som er lite heldig.

- At Sandnes i løpet av forholdsvis kort tid skal ta hele boligveksten i en så kompakt region, fører til ubalanse. De nye bydelene vil beboes av innbyggere som for en stor del har samme utgangspunkt, og som har de samme behovene til samme tidspunkt. Nødvendigheten av en voldsom utbygging av skoler og barnehager vil melde seg raskt, men etter noen år vil behovet reduseres og skoler legges ned igjen. Bygger man videregående skoler i nabokommunen kan tross alt elevene ta buss, men det kan ikke åtteåringene, sier Aarebrot. Han påpeker at de to dyreste aldersgruppene en kommune har er barnefamilier og eldre.

- SANDNES BLIR EN SOVEBY

- Når alle disse nye innflytterne som for en stor del befinner seg i samme alder omsider trenger sykehjemsplass, vil presset bli enormt, sier Aarebrot.

For få år siden var Stavanger-området elsket av barnefamilieene. Nå har storby-symptomene slått ut i full blomst, og ifølge en ny undersøkelse fra Telemarkforskning er Stavanger-regionen på bunn når det gjelder attraktivitet for barnefamilier (se annen artikkel i Rosenkilden). Aarebrot tror at

alle vil ha stor villa og romslige omgivelser i Sandnes.

- Men i løpet av noen år er sjansen stor for at Sandnes blir en soveby. Her i Bergen sirkulerer innbyggerne mer, men i Stavanger-regionen er det tradisjon for å kjøpe seg et stort hus hvor man stort sett bor hele livet. Dermed vil store nye utbyggingsområder preges av de generasjonene som opprinnelig flyttet inn. Ungene vil etter hvert forsvinne, sier han.

- VEKSTEN MÅ SPRES

Aarebrot mener at boligkonsentrasjonen i Sandnes illustrerer behovet for en helt ny kommunestruktur på Nord-Jæren.

- Det blir dyrt å gjøre det på denne måten. En storkommune ville balansert utbyggingen. Veksten må spres og balanseres. Skritt for skritt må man bygge ut område for område. Dersom man hadde hatt én politisk vilje i kommunene i stedet for flere ville man evnet å tenke mer rasjonelt i spørsmål som dette, sier Aarebrot. Han tar for gitt at en stor del av de nye tilflytterne til Sandnes vil jobbe i Stavanger.

- De betaler skatt til Sandnes, men jobber i Stavanger. Det medfører også en uheldig skjevhet.

Valgforskeren minner om at den forrige kommunesammenslåingen i regionen tross alt var ganske vellykket. Den skjedde 1. januar 1965 da Arne Rettedal (H) ble ordfører for "Stor-Stavanger" som inkluderte Madla og Hetland.

- At Sandnes blir større og mektigere er jo ikke noe argument mot en smartere kommunestruktur. Stavanger og Sandnes har jo grodd fullstendig sammen, og midt i mellom byene ligger jo det vesentligste av næringslivet. Det er umulig å vite når Sandnes slutter og Stavanger begynner.

- Veksten i Sandnes vil utligne en del av forskjellene mellom byene. I prinsippet får vi jo to storbyer rett ved siden av hverandre?

- Meningsløst! De eneste som synes dagens kommunestruktur på Nord-Jæren er strålende er vi bergensere. Dermed er vi nemlig fortsatt størst i vest. For Stavanger-regionen finnes det dessverre bare ett middel for å få til en fornuftig organisering. Svaret er tvang, avslutter Aarebrot.

marbeid om samferdsel

en storkommune tvinge seg fram, eller så må fylkeskommunen innta en sterkere rolle som "overkommune".

MÅ OVERSTYRES

Bergsaker mener at fylkeskommunen i større grad kan bli nødt til å overstyre kommunene.

- Når en kommune melder seg ut til fordel for egne interesser på bekostning av fellesløsninger må fylkeskommunen gripe inn. Ett eksempel er Sandnes som nettopp stemte mot fylkets planer om å øke bompengsatsene til 25 kroner. For øvrig ser vi at kommunene kommer opp med prosjekter som er altfor dyre, og

som hindrer en mer fornuftig fordeling av den totale rammen på hele regionen. Det kommunene må forstå er at vi er dømt til å samarbeide, ellers går det oss galt, sier han.

Jens Stoltenberg har lovet flere titalls milliarder til nye samferdselsprosjekter, men Bergsaker har liten tro på at det vil få noen særlig effekt for Rogaland.

- Dessverre tror jeg egenfinansiering fortsatt vil være realiteten. Husk at transportetaten kuttet investeringene i Rogaland med 60 prosent. Vi trenger med andre ord 30-40 milliarder for å holde oss på dagens nivå, sier Bergsaker.

Fylkesplansjef Per Frøyland Pallesen:

- Et ”nytt Haugesund” på Sandnes

- Dersom befolkningsprognosene slår til, må kanskje tidshorisonten i fylkesdelplanen for byutvikling endres. I verste fall blir arealene brukt opp før 2040, sier fylkesplansjef Per Frøyland Pallesen.

Han bretter kartet utover bordet på kontoret i fylkesadministrasjonen og forklarer hovedtrekkene i fylkesdelplanen for framtidige utbyggingsområder i Jæren-regionen fram mot 2040. De nye tallene fra Statistisk Sentralbyrå (SSB), varslar en befolkningsøkning betydelig større enn det som er lagt til grunn i fylkesdelplanen. Fram mot 2030 kan økningen i de ti kommunene være nærmere 100.000 høyere enn det man har tatt høyde for.

- Fylkesdelplanen er til rullering. Det kan godt være at vi i denne omgang må legge inn nye prognoser, men det er neppe noen grunn til å gjøre noe med arealberegningen i denne omgang. Dersom prognosene slår til, hvilket er langt fra sikkert, får vi heller revurdere arealregnskapet før 2040, sier han.

Selv om det er vektlagt at alle kommunene i regionen skal få sin vekst, er det ingen tvil om at mye av befolkningstygdepunktet flyttes til Sandnes hvor det er rikelig med areal.

- For å gi et bilde på dimensjonene: Sandnes Øst blir et nytt Haugesund. Det betyr store krav til infrastruktur og behov for kombinasjonen bolig, næring og arbeidsplasser. Et problem for regionen er at transportsystemer og infrastruktur går saktere enn bolig- og arbeidsplassveksten. Sandnes alene vil få store problemer med å håndtere en slik vekst, sier han.

Frøyland Pallesen er ikke uten videre

med på at Stavanger har et akutt tomteproblem.

- Stavanger har klarlagt sine arealer fram til 2020 i kommuneplanen og har definitivt betydelige arealer på Hundvåg, Tasta og mellom Madla og Sunde. I tillegg finnes det områder som foreløpig ikke er tatt i bruk i kommuneplanen på for eksempel Jåttå og Forus.

- Vil Ryfast føre til at Stavanger ser på Strand som et alternativt utbyggingsområde?

- Neppe i større omfang! For det første er det snakk om bompenger i en lang periode. Så er spørsmålet hva Strand syns er greit. Selv om kommunen tredobler sin vekst, er volumet lite i forhold til Stavanger-området behov, sier han.

Hva så etter 2040?

- Da må områder videre østover for Sandnes, Time og Gjesdal vurderes,

men det er ingen grunn til bekymring fordi det finnes betydelige arealreserver dersom man finner regionale løsninger for byveksten.

I områdene med rød ring rundt skal det bygges boliger for 50 000 mennesker ifølge fylkesdelplanen.

UTSTEIN KLOSTER

- Kurs og konferanser
- Selskapsarrangementer
- Konserter og omvisning
- 18 rom - 27 sengeplasser
- Eget kjøkken med alle rettigheter
- Lokal mat og middelalderspesialiteter

Tlf 51 72 47 05
www.utstein-kloster.no
booking@utstein-kloster.no

- Sandnes må håndtere sin egen vekst

- Stavanger satte norgesrekord i voksesmerter på 60-tallet, men vi har vel sjelden bedt nabokommunene om å dele kostnadene, sier ordfører Leif Johan Sevland.

I dette nummeret av Rosenkilden tar Sandnes-ordfører Norunn Østråt Koksvik til orde for at Stavanger og de andre nabokommunene må investere i infrastruktur i Sandnes. I fylkesdelplanen framgår det nemlig at Sandnes skal ta det meste av befolkningsveksten i regionen framover, og derfor mener Koksvik at nabokommunene har medansvar fordi utbyggingen er et felles anliggende for hele regionen. Stavanger-ordfører Leif Johan Sevland rekker imidlertid ikke ut en utstrakt hånd.

- Jeg tror Sandnes må ta en grundig diskusjon på dette. Stavanger og de andre nabokommunene vokser også, og også vi har fått frigjort betydelige arealer som det skal bygges på fram mot 2040. Vekst koster, det er positivt og alternativet er verre, men Sandnes må være forberedt på at dette blir dyrt. Kostnadene må de nok ta selv, for det er ikke bare Sandnes som vokser, sier Sevland, og trekker følgende parallell:

- Når det gjelder olje- og gass, snakker alle om den enorme veksten som kommer i nordområdene. Da er det fort gjort å glemme de betydelige investeringene som har blitt gjort i Nordsjøen i den siste perioden, for eksempel på Ekofisk, sier han.

ROSER NABOKOMMUNENE

Selv om Sevland roser fylkesdelplanen, understreker han at den er et kompromiss.

- Planen kom i stand fordi kommunene i regionen har et usedvanlig godt samarbeid. Vi snakker godt sammen, og jeg vil påstå at det aldri har fungert bedre enn nå. Vi er praktiske, tonen er god og vi søker samarbeid. Nabokommunene er dessuten svært veldrevne. Likevel blir det stadig mer synlig at vi har en kommunestruktur som ikke gir regionen den tyngden som befolkningsgrunnlaget skulle tilsi, sier Sevland. Han er tydelig på at med ett felles instrument, kunne

regionen håndtert oppgavene på en langt bedre måte.

- Vi kunne planlagt utbygging med et mer helhetlig perspektiv, og for eksempel gjort noe med prosjektenes rekkefølge. I dag har dessuten kommunene i regionen et helt ulikt inntektsgrunnlag. Mens en av kommunene for eksempel har høy vekst og lav inntekt, kan en annen ha det motsatt. Vi rammes dermed ulikt av inntekts-systemet, en situasjon vi kunne unngått med en storkommune, sier Sevland, som mener at et sterkt Sandnes bare understreker behovet for en sammenslåing.

- To storbyer rett ved siden av hverandre betyr jo bare at det er enda flere oppgaver å løse i fellesskap, og enda større synergier å ta ut, sier han, og har følgende kommentar til hva han tror må til for å få til en storkommune i regionen.

- Arbeidet med å slå sammen kommunene Madla, Hetland og Stavanger startet i 1936 og varte til 1964. Da grep stortinget inn, avslutter han.

Julebord?

SIMSALASTAVANGERFORUM!

Vi har plass til de store julebordene og ubegrensede muligheter for fantastisk innramming. Med nesten 30 års erfaring som teknisk arrangør vet vi hva som skaper den riktige stemningen. Risgrøt eller røkelaks. Snølandskap eller tømmerhytte. Klaver eller karaokemaskin. Fantastisk lyd eller stille natt. Vi ordner det du trenger, eller alt du ønsker deg.

Ingen julebord er like – men alle er like viktige.

stavanger forum
www.stavanger-forum.no

Høstens seminarer i Stavanger

Statsbudsjettet:

De viktigste skatte- og avgiftsmessige endringene i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2009.

Tid: 14.10 kl. 08:30-10:30

MVA-planlegging i utbyggingsprosjekter:

Hvordan oppnå store avgiftsbesparelser, og unngå fallgruvene?

Tid: 30.10 kl. 12:30-15:30

MVA - finansielle tjenester:

Hvordan oppnå avgiftsbesparelse i finanssektoren.

Tid: 6.11 kl. 12:30-15:30

Transfer Pricing - armlengdeprinsippet og metoder:

Praktisk innføring i forskjellige internprisingsmetoder.

Tid: 27.11 kl. 12:30-15:30

EY ajour:

De viktigste nyhetene om skatt, avgift og regnskap i løpet av 2008 og varslede endringer for 2009.

Tid: 4.12 kl. 12:30-15:30

IFRS Update: Nyheter innen IFRSs

Tid: 12.12 kl. 10:00-11:30

Kontaktperson v/spørsmål:

Venche Marthinsen, tlf.: 51 70 67 29,

e-mail: venche.marthinsen@no.ey.com

For påmelding og nærmere informasjon om hvert kurs:

Les mer på www.ey.no/kurs

Barnefamiliene svikter regionen

For få år siden var Stavanger-regionen et eldorado for barnefamilier, men nå pakker de bilen og flytter.

Tekst: Elianne Strøm
Foto: Hild Bjelland Vik/ BITMAP

I en undersøkelse gjort for NHO, ender Stavanger-regionen på bunn når det gjelder attraktive steder å bo. Regionen vår har falt fra en 11. plass i forrige periode (2002-2004) til en 72. plass i 2008, og det er barnefamiliene som gir dårligst score.

Knut Vareide ved Telemark forskning har utført undersøkelsen, og han forklarer den overraskende endringen i regionen med at det rett og slett er for trangt om plassen.

- Regionen har stor netto utflytting av barnefamilier på tross av mye arbeidsplasser. Hos unge voksne er imidlertid regionen populær, men det er når disse skal etablere seg at de flytter. Mange skifter bosted når familien etableres. Dette kan vi se ved at mange barn skifter bosted før fylte syv år. Flyttesannsynligheten er særlig stor for barn under to år. Høye priser og lite areal til utbygging gjør at barnefamiliene velger å bosette seg i nærliggende strøk og heller pendle til arbeidsplassen forklarer, Vareide.

Flyttemønstrene til barnefamilier blir i stor grad påvirket av antall arbeidsplasser

ser i regionene. Stavanger-regionen kommer dårlig ut, på tross av at det er en enorm etterspørsel etter arbeidskraft. Hvordan kan det forklares?

- Dere er svært god på næringsutvikling, og dette burde ført til at regionen skulle hatt mer innflytting. Stavanger-regionen har imidlertid stor egenproduksjon av egen befolkning. Videre er det en del innvandring (oljeselskapene ansetter utenlandsk arbeidskraft) som fyller opp arbeidsplassene. Det gjør at regionen ikke trenger å hente inn arbeidskraft fra andre regioner, sier Vareide.

Stavanger-regionen skårer altså svært dårlig, men i kommuneoversikten ligger Rennesøy veldig bra an. Hvorfor?

- Rennesøy er faktisk den mest populære kommunen i landet, og her er det uten tvil fastlandsforbindelsen som er årsak. Kvitsøy er et sted som hadde mye utflytting tidligere, men som nå er blitt meget populært. Klepp har også økt innflytting. Sandnes har noe utflytting, og Sola - som burde hatt mer innflytting pga. økende næringsutvikling, ligger midt på treet. Av alle kommunene i regionen kommer Stavanger dårligst ut, som igjen altså kan begrunnes med plassmangel og høye boligpriser.

Attraktivitetsbarometeret: Skal gi oss svar på hvor landets befolkning syntes det er best å bo. Undersøkelsen baserer seg på netto flytting til og fra regioner og kommuner. Det skilles mellom flytting som skyldes arbeidsmarked og flytting som gjelder andre årsaker. For å finne frem til forklaringsfaktorer for de geografiske variasjonene i attraktivitet, er det blitt analysert flyttemønstre med bakgrunn i en rekke variabler (boligbygging, høye boligpriser, befolkningsstørrelse, universitet/høgskole, innvandring

ol), i tillegg til arbeidsplassveksten. Det er andre gang attraktivitetsbarometeret er utgitt.

Landet er delt inn i 83 "næringsregioner" basert på etablerte samarbeid mellom kommuner (regionråd, næringssselskap osv). Stavanger regionen inkluderer i undersøkelsen følgende kommuner: Stavanger, Sandnes, Randaberg, Rennesøy, Kvitsøy, Sola, Gjesdal, Time, Klepp og Hå.

– Vi trives godt i byen

Familien Hov Sandven har bodd i Bjergsted de siste fire årene og trives godt med nærhet til byens fasiliteter.

– Lørdagskaffen på Newsman er jo obligatorisk, sier de og smiler. Dessuten er det jo i grei gåavstand for far som jobber i sentrum. I disse dager flytter imidlertid familien fra leiligheten i Bjergsted til enebolig, med hage og egen garasje, noe som familien ser fram til.

–Vi skal jo ikke så langt da, sier mor. Vi flytter til Storhaug.

VELGER BYENS FASILITETER

De velger altså å fortsette å bo i byen, selv om de ifølge statistikken burde flytte ut. De synes selv det er praktisk i forhold til jobb og barnehage.

– For oss passer det ypperlig å bo sentrumsnært, men det er tilfeldig at vi nå ender på Storhaug. Det var huset som avgjorde det. Likevel er de enige om at de nok ikke hadde sett seg selv boende så veldig langt fra sentrum, ikke enda i alle fall.

– Her har vi alt innenfor kort avstand, det er lite og oversiktlig. Helt perfekt. Skulle jeg ønske noe, måtte det kanskje være et bilfritt sentrum, hiver Kyrre inn.

HØYE BOLIGPRISER OG MANGEL PÅ BARNEHAGEPLASSER

Selv om de selv velger å bo i byen, har de full forståelse at andre flytter ut.

– En får jo mer plass å boltre seg på for samme pengesum. Vi i Stavanger-regionen er bortkjemt med små avstander. Det å bo på f.eks. Klepp er jo meget "sentrumsnært" i forhold til andre steder i landet hvor det er vanlig med en times kjøring til jobb, sier Kyrre.

– Det er jo svært høye boligpriser her, og i Stavanger er det ikke lett å få barnehageplass, det er nok en grunn til at barnefamilier velger å flytte, fortsetter Hanne.

– En velger jo hva man ønsker å prioritere når man skal bosette seg. Gåavstand til byen og kanskje ikke så stor tomt, eller stor tomt og 20 min kjøring til og fra jobb, sier de.

Likevel er de opptatt av at det blir lagt tilrette for barnefamilier i regionen, både sentrumsnært og i nærliggende strøk. Boliger, arbeidsplasser og infrastruktur er viktig. Og et badeland – sier Erik (via mor).

FAMILIEN HOV SANDVEN

Mor: Hanne Hov (33) Fra Levanger.

Arbeidssted: Sola flyplass, Widerøe

Far: Kyrre Seim Sandven (32) Fra Bømlo.

Arbeidssted: Stavanger sentrum, Herlige Stavanger Restauranter

Barn: Erik (snart to år) går i Bekketunet Barnehage

– Spesielle utfordringer for barnefamilier

Infrastrukturen byr på spesielle utfordringer for unge barnefamilier i Stavanger-regionen, mener Elin Schancke, adm. dir. i Stavanger-regionen Næringsutvikling.

- I forhold til østlandsregionene, som jevnt over har vært attraktive boligområder i de siste årene, har Stavanger-regionen et helt annet geografisk utgangspunkt. Med mer fjell og ikke like tette befolkningsområder, skaper jo dette utfordringer for infrastrukturen, som jo igjen er et viktig kriterium for hvor folk ønsker å bosette seg, sier Elin Schancke. Hun mener det er påfallende at rapporten ikke er korrigert for utenlandsk arbeidskraft.

- Bare der har regionen vår store innflyttertall. Jeg er i grunnen ikke så bekymret, sier hun.

Likevel viser jo undersøkelsen at regio-

nen vår har netto utflytting når det gjelder barnefamilier. Hvor flytter de?

- Rennesøy gjør det jo svært bra. Faktisk på topp i hele landet. Her er det jo ikke tvil om at fastlandsforbindelsen har ført til at flere flytter dit. Barnefamilier søker seg vanligvis ut av byer, de ønsker mer plass, bedre oversikt, et mindre miljø å forholde seg til og ikke minst naturopplevelser. Man kan altså bo landlig og romslig, men likevel komme seg til arbeid i "storbyen". Jeg tror at dersom vi legger til rette for infrastrukturen, vil vi skape bomuligheter flere steder i regionen også. Hva vil ikke skje med innflytting til Ryfylke eller Haugalandet dersom Ryfast og Rogfast kommer på plass? Det er selvsagt også viktig å sørge for at kollektivtransporten i regionen blir bra.

Schancke har tro på regionen, og mener det er viktig at vi fokuserer på mangfold.

- Det som er viktig - også for barnefamilie - er at vi skaper mange gode arbeidsplasser. Vi må jobbe langsiktig for å skape en region med mange muligheter. Jeg tror regionene blir viktige fram-

over, vi må tenke langsiktig og skape en region hvor kommunene kompletterer hverandre.

Elin Schancke mener at Stavanger-regionen har et helt annet geografisk utgangspunkt enn Østlandet, og at det er utfordrende for unge familier.

ADVOKATFIRMAET

STEENSTRUP STORDRANGE

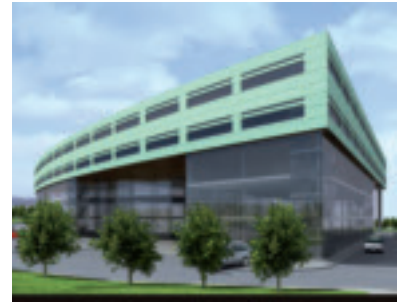
Spisskompetanse på forretningsjuss, skatt og transaksjoner.

... og alt annet som du kan forvente av et av Norges største, landsdekkende advokatfirmaer.

Les mer om oss på www.steenstrup.no

Luramyrvеien 79 - Forus
Postboks 8073, 4068 Stavanger
Tlf +47 51 63 64 80 Faks: +47 51 63 64 81

Oslo - Stavanger - Trondheim - Tromsø - Hammerfest

Sentralt og profilert på Forus Vassbotnen 19

Vi søker leietakere til nytt bygg på ca 16. 500 m2 kontorareal.

Foruten en meget sentral plassering på Forus Vest vil det bli lagt vekt på :

- Moderne arkitektur
- Fleksible løsninger
- Muligheter for mindre eller større enheter
- Planlagt auditorium
- Felles kantine med takterasse
- Innflytting 2010

For mer informasjon:

kontakt megler på tlf. 51 91 00 50 eller mail stavanger@mork-partners.no

RELEVANTE ARBEIDS-
MARKEDSTALL
PR. 31.07.2008 – FRA NAV
ROGALAND

Legemeldt sykefravær i
Rogaland: 4,9%
(lavest av alle fylker).
Gjennomsnittet for landet:
6,2%.

Antall mottakere av uføreytel-
ser i Rogaland: 22.332.
I landet som helhet: 335.170
personer.

Antall yrkeshemmede i
Rogaland: 4868 personer. I
landet som helhet: 80 666
personer.

Den samlede summen utbe-
taling av trygdeytelser i
Rogaland i 2007: 18 milliarder
kroner.
I landet som helhet: ca. 220
milliarder

Rogaland
I arbeidsstyrken: 220 000

I utkanten av arbeidsstyrken
og mottar livsoppholdsytel-
ser:

22 000	uførepensjon
3000	tidsbegrenset uførestønad
8000	sosialhjelp
10 000	sykepenger
3000	attføring
1400	dagpenger
3000	rehabiliterings- penger
3000	overgangsstønad
400	individstønad
100	ventestønad
80	ventelønn

Habilitering og rehabilitering
defineres som "tidsavgren-
sede, planlagte prosesser
med klare mål og virkemid-
ler, der flere aktører sam-
arbeider om å gi nødvendig
assistanse til brukerens
egen innsats for å oppnå
best mulig funksjons- og
mestringsevne, selvstendig-
het og deltakelse sosialt og
i samfunnet" (Forskrift om
habilitering og rehabilitering)

Inklude

Det finnes arbeidskraftressurser og
verdier næringslivet kan gjøre nytte
av. Mennesker som trenger innpass
og tilrettelegging utgjør viktige res-
surser og verdier i samfunnet, sier
Marit Wirak og Arild Kastmann.

ring er heftig og ikke heft!

Arbeidsledigheten er rekordlav, næringslivet har behov for arbeidskraft, men økningen i antall trygdede bekymrer. Er markedet i ubalanse eller finnes det faktisk mennesker blant oss som vil og kan arbeide, men som ikke blir benyttet?

Tekst: Trude Refvem Hembre
Foto: Hild Bjelland Vik/BITMAP

Private og offentlige virksomheter går i så fall glipp av verdifulle ressurser i samfunnet. Disse ressursene kan bidra til noe positivt i arbeidslivet og ved å inkludere dem påvirkes selvtilliten og selvbildet deres. Kan vi få en vinn-vinn situasjon?

Noen gjør noe med denne utfordringen, nemlig ildsjelene bak Rehabiliteringskonferansen 2008. Rosenkilden har møtt noen av drivkreftene bak Rehabuka, Marit Wirak fra Lærings- og mestringssenteret ved Stavanger Universitetssjukehus (SUS) og Arild Kastmann fra Næringsforeningens ressursgruppe for tilrettelagt arbeid.

FELLES MÅL

- Initiativet kom fra sykehusmiljøet som arrangerte konferansen i fjor, men manglet deltakelse fra næringslivet. Det er her vi kommer inn og kan utfylle hverandre ettersom vi har et felles mål, men ulike ståsted, innleder Arild Kastmann. Han er til daglig administrerende direktør ved Jæren Industripartner AS. Marit Wirak som koordinerer familieprosjekt ved SUS, utfyller med at Helse- og sosialdepartementet startet konferansen i 2007 og at det planlegges et årlig fast

”Denne gruppen blir ofte stigmatisert og sett på som en kostnad, men vi vil synliggjøre at de utgjør en betydelig ressurs.

arrangement for å ha fokus på rehabiliteringsområdet.

Habilitering handler om en samlet innsats for bedring av funksjonsevne, helse og livskvalitet hos personer som har medfødt eller påført sykdom eller skade.

Næringsforeningens ressursgruppe er

via Kastmann med i arbeidsgruppen for å lage en arbeidslivskonferanse 13. oktober rettet mot næringslivet: ”Inkludering – heft eller heftig?” Konferansen er en del av Rehabuka og er rettet mot bedriftsledere, serviceapparat for arbeidsmarkedet og studenter.

- Vi har tro på at kultur kan formidle mye – ofte mer enn tanker og følelser, sier de to. Derfor har en teatergruppe laget oppsetningen Boggie for benløse

Habilitering handler om en samlet innsats for bedring av funksjonsevne, helse og livskvalitet hos personer som har medfødt eller påført sykdom eller skade. Foto: Invivo.

om noen som er født annerledes. En rekke spennende foredragsholdere står på konferanseprogrammet. En av dem er Victor Norman, rektor på Norges Handelshøyskole og tidligere arbeidsminister. Han skal foredra om framtidens rekruttering, og mener at det er et gap mellom arbeidskraft og tilgang. Derfor må vi tenke nytt.

UNYTTIGE BRUKERE ELLER NYTTIGE ARBEIDSTAKERE?

Hvorfor Rehabuka 2008?

- Målgruppen er folk flest samtlig som vi ønsker å gi input til fagfolk. Rehabilitering gjelder mer enn å reparere bein og armer, men å gi folk hjelp til å mestre livet, sier Marit Wirak.

Konferansekomiteen har lagt et variert og omfattende program for både barn, ungdom og voksne.

Målet med rehabilitering er økt livskvalitet gjennom mestring og bedret funksjonsnivå – fysisk, psykisk og sosialt. Det dreier seg også om muligheten til å vende tilbake til arbeid eller utdanning.

Hva er det viktigste budskapet i forbindelse med Arbeidskonferansen ”Inkludering – heft eller heftig”?

- Vi håper at konferansen bidrar til å endre holdninger i næringslivet og på den måten bidra til samarbeid på tvers. Mange har konkludert med at de største suksessbedriftene er de som greier å lage en symbiose av forretningsidé og verdibasert bedriftskultur. Dette er en sterk kombinasjon, sier Arild Kastmann og gir eksempler: både gründerne Steinar J. Olsen og Tore Christiansen som er foredragsholdere på arbeidskonferansen er levende bevis på det. Deres bedrifter, Stormberg og SFF, rekrutterer henholdsvis 25 og 20 prosent av arbeidskraften fra mennesker som trenger litt tilrettelagt arbeid. Det tilfører bedriften noe unikt, og dette ønsker vi å formidle til arbeidslivet. Tilførsel av slike verdier viser nemlig igjen på bunnlinjen, forklarer Kastmann, og refererer til Tore Christiansen som har stor suksess, men som ikke blir bråkjekket av den grunn fordi de har en variert arbeidstakermasse som skaper toleranse og større forståelse, og gjør dem mer ydmyke overfor den suksessen de har.

- Denne gruppen blir ofte stigmatisert og sett på som en kostnad, men vi vil synliggjøre at de utgjør en betydelig ressurs, sier Wirak og Kastmann. - Det er en drøm hvis de kan komme til en bedrift der de føler det er behov for dem, hvor de kan bidra til verdiskapning. Dette betyr mye for selvbildet og for økt livskvalitet. Det viser seg ofte at det er den mest stabile arbeidskraften en kan få. Å ha en jobb betyr mye for dem. Vi har eksempler på uføretrygdede som har jobbet 12-14 år uten én dag sykemelding. Dette illustrerer også hva det betyr for livskvaliteten.

- Kvaliteten på et velferdssamfunn kan ofte måles på hvordan vi tar vare på de svakeste i samfunnet, sa en gang en afrikaner. Kan vi nå vise at vi får det til?

WTC-grunnlegger Gay Tozzoli var vitne til terrorangrepet:

- En trøst at Stavanger by

Fra bilen på vei til Manhattan så World Trade Center-grunnlegger, Gay Tozzoli (86), sitt livsverk bli lagt i ruiner av terrorister. Nå opplever han det som en trøst at det skal bygges et nytt senter i Stavanger.

Tekst: Harald Minge
Foto: Philip Tornes / BITMAP

- Jeg var på vei til kontoret mitt i det ene tvillingtårnet. Akkurat den dagen hadde jeg valgt en annen rute til jobben. Foran meg stoppet plutselig trafikken på grunn av en ulykke. Plutselig hørte jeg den skrikende lyden fra fly nummer to som braste inn i tårnet. Jeg så flynesen presse seg ut fra den andre siden av bygningen. Det første jeg tenkte på var de stakkars menneskene der oppe, sier han til Rosenkilden.

PÅ STAVANGER-BESØK

Gay Tozzoli er i Stavanger i forbindelse med Point of Peace for å diskutere konsekvensene av terrorangrepene 11. september 2001, og for å få presentert planene for et nytt World Trade Center på Forus. Den usedvanlig velopplagte 86-åringen fikk i 1962 ansvaret for det som av mange blir beskrevet som det viktigste byggeprosjektet siden egypterne. Han er president og grunnlegger av World Trade Centers Association som i dag består av 340 bygninger i 91 land – inkludert Kina og Russland. Et av de neste prosjektene

er planlagt i Stavanger-regionen.

- Twin Towers representerte 40 år av livet mitt. Jeg var der helt fra begynnelsen. Hver dag jeg passerer føler jeg meg trist, men det hjelper meg når jeg kan stå i Stavanger og høre om planer om å bygge nok et senter, sier han.

OPSJONSAVTALE

På stedet der tårnene stod, planlegges det en ny skyskraper som på engelsk har fått navnet Freedom Tower. Det norske arkitektkontoret Snøhetta har vunnet konkurransen om å bygge et kultursen-

ter, Freedom Cultural Center, som blir en del av det nye World Trade Center.

Seabrokers AS og Næringsforeningen i Stavanger-regionen har en opsjonsavtale med World Trade Centers Association om et signalbygg på Forus som skal være et senter for service- og finansfunksjoner, og hvor internasjonale handelspartnere kan få midlertidig kontorplass. Seabrokers er allerede en del av WTC-nettverket. Bygningen vil ligge like ved SR-Banks planlagte høyhus ved navn Føniks.

gger World Trade Center

- Planene for WTC Stavanger ser veldig spennende ut. De er framtidsrettede og realistiske med tanke på vekstprognosene i regionen og jeg ser fram til fortsettelsen, sier WTC-grunnlegger Gay Tozzoli (86).

Tozzoli er imponert over de skisene han har sett. I løpet av perioden i Stavanger har han fått bekreftet sitt gode forhold til Norge.

- Planene for WTC Stavanger ser veldig spennende ut. De er framtidsrettede og realistiske med tanke på vekstprognosene i regionen og jeg ser fram til fortsettelsen. Prosjektet er velegnet for å få uttelling lokalt for de verdier WTCA og andre WTC står for. Nettopp ved å realisere WTC-konseptet i Stavanger er det mulig å få til et internasjonalt innhold. Det er en dimensjon som ofte vil mangle i

lokale prosjekter som dette, sier han.

DERFOR VALGTE HAN NORGE

I 1964 reiste Tozzoli ut i verden for å promotere Word Trade Center i New York. Han hadde titusenvise av ledige kvadratmetre som skulle fylles.

- Mange har spurt meg om hvorfor jeg tok første fly til Norge, men svaret er enkelt, sier han.

- Dere er et lite land, men kjent for å være utadrettede og søkende. Norge har tradisjon for å operere over hele kloden og være til stede i hvert minste lille

WTC-grunnlegger Gay Tozzoli var på vei til kontoret da han så fly nummer to styrte inn i tårnet. Nå synes han det er en trøst at det stadig bygges nye WTC-sentre.

hjørne. Nå ser det altså ut til at det blir etablert et senter i den regionen i Norge som kanskje er aller mest internasjonalt orientert.

IKKE TO LIKE

Tozzoli påpeker at det ikke finnes to like World Trade-sentre i verden. De er farget av lokale forhold og ulike kulturer. Han forventer derfor at også senteret i Stavanger kommer til å skille seg ut.

- Dere har et næringsliv med en type kompetanse som er etterspurt, og dere er stadig på jakt etter internasjonale samarbeidspartnere. De finnes til de grader i vårt nettverk. Samtidig må vi nok innse at Stavanger er en godt bevart hemmelighet for de aller fleste på kloden. Jeg merker imidlertid nå at folk i min egen organisasjon begynner å spørre om hvor Stavanger er og hva som er så spesielt med byen, sier han.

Fred og stabilitet gjennom internasjonal handel er målet til WTC, som er politisk uavhengig non profit-organisasjon.

- Det enorme nettverket i de 91 medlemslandene binder sammen kompetanse og kultur. Det blir spennende å se hvordan energibyen Stavanger kan vise igjen i det globale nettverket, avslutter han.

Harald Hauge, født i Stavanger 1956, kjøpmann. Utdannet ved Kjøpmannsinstituttet, nå Varehandelens Høgskole.

Harald Hauge: - Slik ov

Tekst: Jan Gjerde
Foto: Hild Bjelland Vik/
BITMAP

I år fyller Hauge på Torvet 125 år. Selv om avisene slår det opp hver gang en forretning eller gammel familiebedrift i sentrum legger ned, er det faktisk mange som har greid seg i hundre år og mer.

- For vårt vedkommende har det vært avgjørende at vi har mestret generasjonsskiftene slik at hensynet til forretningens overlevelsessevne på sikt har vært avgjørende, sier kjøpmann Harald Hauge til Rosenkilden.

For det er med forretninger, som med alt annet som utvikler seg, at de har en grunnleggingsfase, en vekstfase, en modningsfase og – ja, hva skal vi kalle det? På folkemunne heter det at første og andre generasjon bygger opp, mens tredje generasjon river ned. La oss heller sette fokus på hva det er som skiller de bedriftene som overlever fra dem som blir avvirket. Og da skal vi ha som et blant flere empiriske utgangspunkt at åtte av ti nye bedrifter ikke overlever de første årene. Det er ikke enkelt å skape noe nytt. Og det er slett ingen naturlov som sier at generasjonene etter grunnleggerne ikke kan gjøre det skarpt.

Få av dem som driver som tredje, fjerde eller femte generasjon er nødvendigvis født med sølvskje i munnen. Tvert imot er det slik at forgjengernes fjsjoner og fusjoner og arveskiftene i familien har medført

erlever en familiebedrift

Harald Hauge synes at torget har blitt en prøvelse. Ofte blir butikken stengt inne bak høye gjerder.

at det kan være mye tyngre å drive en igangværende forretning, enn å starte en ny. Hvor mange veldrevne forretninger er det ikke som er blitt fisjonert til eiendomsselskap, investeringsselskap og driftsselskap? Og hvor den som skal ha ansvaret for driftsselskapet må slite med en inngangsbillett som kan være tung å bære i gode tider, og umulig å bære når rammebetingelsene butter i mot?

HAUGE PÅ TORVET I 125 ÅR

Det er disse tanker som ligger i bakgrunnen, når Rosenkilden har invitert seg til en samtale med kjøpmann Harald Hauge (f. 1956) hos Hauge på Torvet. Her har herreekviperingsbutikken holdt til siden 1883, med adresse Torget 7. Ved starten drev firmaet som detaljist i mange bransjer, slik det var vanlig på den tiden, med vareutvalg innen kolonial, manufaktur, tøy og golvbelegg. Under ledelse av fire generasjoner Hauge har forretningen på Torget overlevd og gjennomlevd byens kriser og oppgangstider: Grunnleggeren Halvar Hauge, Harald Hauge, brødrene Halvor Hauge, John Hauge og Per Hauge og nåværende leder og eier: Harald Hauge. Han startet i 1983 og gradvis overtok han ledelsen og eierskapet i årene omkring 1990.

- Endringene i folks kjøpevaner, bilis-

men, parkeringsspørsmålet og framveksten av kjøpesentraene har selvfølgelig også vært viktige rammebetingelser og utfordringer for oss. Men det er ikke disse spørsmålene som alltid er avgjørende for om en forretning lykkes. Ingen har krav på å leve evig. Det gjelder også i forretningslivet. Men skal vi overleve, må noen grunnleggende faktorer være på plass, sier Harald Hauge.

”For vårt vedkommende har det vært avgjørende at vi har mestret generasjonsskiftene slik at hensynet til forretningens overlevelsessevne på sikt har vært avgjørende.

- Hva tenker du på konkret?
- Først og fremst at man er i stand til å drive lønnsomt, basert på inngående bransjekunnskap, og at vi har mestret generasjonsskiftene. Det er en grense for hvor mye arvinger og tidligere partnere

kan ta ut av en igangværende virksomhet.

GENERASJONSSKIFTENE MÅ PLANLEGGES GRUNDIG

Det er viktig at generasjonene samarbeider om utfordringene, driftsmessig og i markedet. Den som overtar må kunne bransjen, kjenne kundene og være omstillingsdyktig. Særlig er dette viktig for spesialforetningene. Betjeningen må bestå av fagfolk som har erfaring, kunnskaper og som er motiverte for at kunden skal bli tilfreds. Her er det mange som snøfler, sier Hauge.

- Så det dreier seg ikke bare om parkeringsplasser og kjøpesentre? Når vi leser avisene kan vi få inntrykk av at det har vært en oppholdende krigstilstand mellom kommunen og handelsstanden i sentrum siden Kirkegata ble gågate i 1961 og vi fikk reguleringsplanen for bevaring av Sentrum i 1975, prøver Rosenkilden seg.

- Sentrum er et totaltilbud til byens befolkning, en viktig del av Stavangers identitet. Vi som driver forretninger her har en stor del av æren for at Stavanger sentrum er en levende og attraktiv del av byen. Personlig har jeg gjort noen investeringer i utvikling i byens antikvariske bygningsmiljø, og med god hjelp av Byantikvaren drevet med rehabilitering. Dette har nærmest blitt som en hobby for meg. Dette virker det ofte som at politikerne og planleggerne glemmer. Vi som har våre hjerter, vårt leverbrød og våre arbeidsplasser her må også tas hensyn til, ellers blir det bare internasjonale kjedebutikker tilbake. Byen mister sitt særpreg. Mitt inntrykk er at myndighetene ikke forstår våre utfordringer og prioriterer slik at det blir vanskeligere og vanskeligere for familiebedrifter som vår å overleve. Slik som Torget er blitt nå, har jeg vanskelig for å se for meg en femte generasjon Hauge på denne plassen. Og verst av alt: Det ser ikke ut for at Sevland & Co bryr seg heller.

TORGET ER BLITT EN PRØVELSE

- Mener du alvor?

- Nå har vi hatt tre år med gravearbeider utenfor butikkvinduene våre. Det har vært en påkjenning både trivselsmessig og økonomisk. Ikke så mye som en blomsterkvast har vi fått for at vi har holdt ut. Heldigvis har vi en stor gruppe av faste, lojale kunder. Når Torget nå

Bla om >>>

er ferdig, forandrer det karakter fra uke til uke. Torghandlerne sendes fram og tilbake til Domkirkeplassen. Under Gladmatfestivalen ble det plassert en kjølecontainer med aggregat like utenfor hovedinngangen vår med støy som langt overskred miljømessige standarder. Det var rett og slett ikke til å holde ut, verken for oss eller kundene. Men tror du at noen lyttet til oss? Nå holder de på å stenge av Torget igjen for et kulturarrangement. Igjen blir vi stengt inne bak høye gjerder og scenearrangementer. For litt siden ble to torghandlere fra Ryfylke som hadde stått opp klokken fem om morgenen for å selge sine varer på Torget, slik det er blitt gjort i generasjoner, jaget vekk, fordi det skulle avholdes en stilette løpkonkurranse. Av et utenbys kjøpesenter. Det ser ut for at det eneste politikerne tenker på er festivaler og ølkraner. Alle byer har sine torg, sine møteplasser, som har utviklet seg etter sin egenart og funnet en form som er gjenkjennelig. Vi som har holdt til her i generasjoner føler oss rett og slett ikke velkomne lenger, sier Hauge med stort alvor.

Harald Hauge er ingen sytepave. Som fjerde generasjon har han lyktes både faglig og økonomisk. Kall ham gjerne heller en "varsler". Han er heller ikke typen som klatrer opp på barrikadene og skriker høyest. Det vet alle som kjenner ham, også kommunalstyret for byutvikling, formannskapet og bystyret.

ARROGANSEN FRA RÅDHUSET OG POLITIKERNE

Han er opptatt av byens ve og vel, og han

har ingen problemer med å se lenger enn til sin egen nesetipp. Likevel blir han og mange av hans kolleger møtt med det de opplever som en nedlatende arroganse fra rådhuset og dets avdelinger. Hvor er det blitt av den konstruktive dialog vi hadde tidligere, under han. Det er et spørsmål også vi som brukere av sentrum bør stille oss. For det er vel ikke meningen at Stavanger sentrum skal ende opp som en partyarena med festivaler, suvenirbutikker og fastfoodkjeder?

- Har dere begynt å planlegge neste generasjonsskifte?

- Forutsetningen for å lykkes er at den som skal overta er interessert i bransjen og de utfordringer som ligger i det å drive butikk. Dette er noe femte generasjon Hauge må finne ut av selv. Han må være sulten på å gjøre forretning og å lykkes. Jussen er viktig ved generasjonsskifter, men holdningene er det viktigste – hos alle som er involverte. Men også rammebetingelsene for generasjonsskifte må tas hensyn til. Med forslaget til nye bestemmelser i arveloven og arveavgift legges det nye steiner til byrden. Det kan virke som at politikerne ser på oss som driver familiebedrifter som noe som skal utryddes. Jeg klager ikke for egen del, vi har drevet en god forretning i alle år, hvor overskuddene er fornuftig reinvesterte til fordel også for byen. Men jeg er så ubeskjeden at jeg mener at familiebedriftene er et pluss for Stavanger.

- Si noe pent om Stavanger, til slutt, oppfordrer Rosenkilden.

- Jeg er glad i denne byen, dens historie og dens bygningsmiljø. Vi har vært

igjennom store forandringer i sentrum, bare i min levetid. På sitt beste har byen mye trivsel, karakter og historiske røtter å ta vare på. Miljøet i Vågen er fantastisk. "Nordsteam" med veteranfartøyer og biler ble årets høydepunkt for meg. Og så har vi en beliggenhet med sjø, fjord og fjell som er unik. Vi har et mangfoldig næringsliv og en kjøpesterk befolkning. Våre barn og barnebarn kan være krye av Stavanger, tross alt.

”Jeg er så ubeskjeden at jeg mener at familiebedriftene er et pluss for Stavanger.

BEDRIFTER I STAVANGER SOM ER HUNDRE ÅR ELLER ELDRE:

Det finnes ingen "adelskalender" over bedrifter i Stavanger som har passert 100-års merket, men mange av dem befinner seg fortsatt i Stavanger sentrum. Noen av dem eksisterer under navn som likner på det de fikk da de ble grunnlagt, andre har vært igjennom fusjoner og fisjoner og har skiftet både navn, eiere, adresse og bransje. Det er derfor ikke alltid lett å finne fram i de historiske trådene. Noen er blitt til eie-domsselskaper, holdingselskaper eller "sovende" selskaper. Her er et forsøk på å lage en oversikt:

- A. Idsøe AS, kjøttvareforretning (1828)
- Advokatfirmaet Haver & Co. Ans (1908)
- Bernh. Hansen, juvelerforretning, (1906)
- Birkemo AS (1906)
- Brødrene Pedersen A/S, Glassmagasin (1876)
- C. Middelthon (1845)
- Carl E. Buch, optiker (1908)
- DSD (1855)
- Felleskjøpet Rogaland

- Agder (Stavanger Amts Landhusholdningsselskab Fellesindkjøb, 1899)
- Forbrukersamvirket (Økonom, 1900) (Bikuben, 1904)
- Fred. Hansen A/S (1769/1883)
- Fredriks AS, bakeri, (Brødrene • Fredriksen, 1899)
- Havanna-Magasinet A/S (1899)
- H. Hauge & Co AS, herreekviperer (1883)
- Holgersen Magasin A/S (Holgersen & Heggen, 1899)
- Holmens AS, kjøtt og ferdigmat, (Holmens Preserving, 1882)
- Hustvedt & Co A/S. Leketøy, kortevarer (1873)
- Jacob Falck ANS, (1862)
- Joh. Mæhle & Co A/S (1896)
- Koch A/S, Parfumerier, (1896)
- Leo Aanonsen AS, reiseartikler, (1860/1900)
- Litografen (Stavanger Litografiske Anstalt, 1876)
- Norem Baade A/S (1843)

- Rogalands Avis (1ste Mai, 1895)
- Rosenberg Verft AS (Rosenberg Mek. Verksted, 1895)
- Sigval Bergesen (1887)
- Skretting, fôrprodusent, (Nutreco, Stavanger Landbruksforretning 1899)
- SR – bank (Stavanger Sparekasse 1850)
- Stavanger Aftenblad (1893)
- Teknisk Bureau AS (1893)
- Trio Fish Processing Machinery (De Forenede Norske Laase- og beslagfabrikker, Trio, 1898)
- Uldals Videregående Skole, Wang, (Uldals Handelsskole 1904)
- Victoria Hotell (1900)
- Øgreid AS (H. Øgreid & Sønner A/S, 1885)

Bedrifter som er datterselskaper eller filial av utenbys selskaper eller inngår i landsdekkende kjeder som ikke har sitt utspring i Stavanger, er ikke tatt med i denne oversikten. Rosenkildens redaksjon mottar med takk rettelser og supplement til listen.

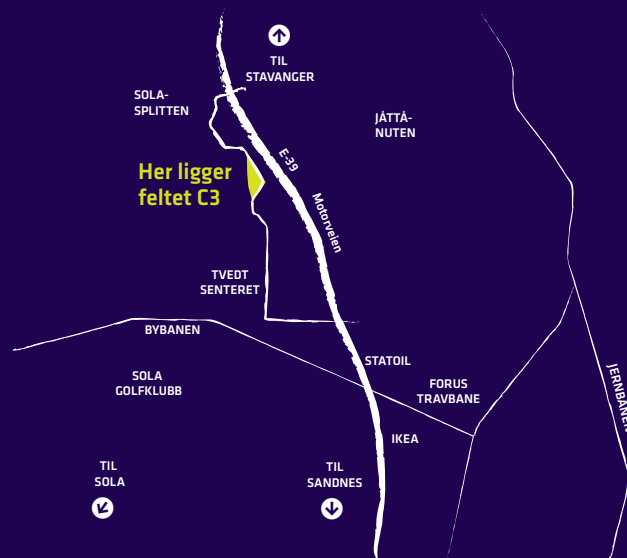
Ta del i et fargerikt felleskap med gode muligheter og smarte løsninger!

Våren 2010 flytter Kai Hansen Trykkeri inn i nye og spennende lokaler på Forus. Bygget er på totalt 10.500 m² hvorav 5.500 m² er for utleie. Vi kan derfor tilby et kombinasjonsbygg med fleksibel lokalinndeling hvor leietaker selv har mulighet å påvirke inndelingen. Feltet C3 ligger helt i nordenden av Forus-området, tett til motorvei, Solasplitten og ny kollektivtrassé. Bybanens planlagte trassé er heller ikke langt unna.

Som leietaker vil du få:

- ➔ God beliggenhet sentralt på forus
- ➔ Gode parkeringsmuligheter
- ➔ Felles resepsjon
- ➔ Kantine
- ➔ Fleksibel løsning av lokalinndeling
- ➔ Mulighet for kombinasjonslokaler
- ➔ Tilgang til trykkeriets printshop
- ➔ Lagerhotell

Er du interessert i å vite mer om prosjektet?

Ta kontakt med Torfinn Hansen på mobil: 920 35 353
eller e-post: torfinn@kai-hansen.no

Nye muligheter

INBUSINESS AS

InBusiness AS er et Internetselskap som bygger web-løsninger for bedrifter og organisasjoner. De tilbyr rådgivning, utvikling og vedlikehold av web-løsningene, og leverer skreddersydde kommunikasjonsløsninger. Bedriften har 30 ansatte fordelt på kontorer i Hillevåg, Tønsberg og Newcastle.

Videokonferanser er vanlig når InBusiness kommuniserer med Newcastle-kontoret. På bildet: daglig leder Alf Hinna og Thomas Moe. De er i videokonferanse med Aruna Duraising som sitter i Newcastle.

med luftbro til Newcastle

Hyppige flyavganger til viktige internasjonale byer er for mange bedrifter en forutsetning for videre ekspansjon og vekst. Flyrutetilbudet ved Stavanger Lufthavn Sola vokser heldigvis i takt med næringslivet i regionen. En av de lokale bedriftene som nyter godt av nye flyruter er It-selskapet InBusiness.

Tekst: Cathrine Gjertsen
Foto: Hild Bjelland Vik/
BITMAP

- I sommer ansatte vi to utviklere i Newcastle, og startet opp et lite kontor der borte. Det har blitt en del flyturer mellom Stavanger og Newcastle nå i oppstarten, forteller daglig leder i InBusiness, Alf Hinna.

Grunnen til at de søkte ansatte i Newcastle var ifølge Hinna nokså tilfeldig.

- Vi var med på en konferanse i Newcastle i vår, og oppdaget raskt at her var det godt kvalifiserte programmerere og utviklere. Vi fant topp folk med lang erfaring som var rimeligere lønnsmessig.

InBusiness har 30 ansatte fordelt på kontorer i Stavanger, Tønsberg og Newcastle. Avstanden mellom kontorene og medarbeiderne er ifølge Alf Hinna ikke noe problem.

- Newcastle og Torp er like nært for oss her i Stavanger. Det tar omtrent like lang tid å fly direkte til Newcastle som det tar til Torp. Med e-post og videokonferanser holder vi lett kontakten. I it-verdenen er vi også vant med å kunne gå inn på systemene til folk som sitter langt vekk. Engelsk er felles programmeringsspråk over hele verden, så det er det samme om medarbeiderne snakker norsk eller engelsk - alle programmerer på engelsk.

Hinna ser ikke bort ifra at de også kan starte kontorer i andre land.

- Vi hadde nylig et prosjekt hvor vi jobbet med programmerere i India. Det var et svært positivt samarbeid. Når vi søker folk i utlandet så er det vanligvis for å jobbe med prosjekter for kunder i Norge. Etter hvert så ser vi at vi også klarer å selge inn vårt publiseringssystem i-tools til bedrifter i utlandet. Dermed bygger vi også et marked i utlandet. Det er veldig hyggelig å se at i-tools er konkurranse-dyktig når det gjelder pris og kvalitet også utenfor landets grenser.

UTVIKLER FLYRUTETILBUDET

Næringslivet og kommunene i Stavanger-regionen har opp gjennom årene tatt initiativ for å få flere flyruter, hyppigere frekvenser eller bedre tilpassede avgangstider for flyene på Sola. Avinor har hatt jobben med å samordne ønsker fra kommuner og næringsliv og videreformidlet disse til de ulike flyselskapene. For å videreutvikle samarbeidet er det nå opprettet et forum som skal jobbe med flyruteutvikling, slik at bedrifter som InBusiness kan satse internasjonalt.

- Det er svært viktig at flyrutetilbu-

”Vi var med på en konferanse i Newcastle i vår, og oppdaget raskt at her var det godt kvalifiserte programmerere og utviklere. Vi fant topp folk med lang erfaring som var rimeligere lønnsmessig.

det er tilpasset regionens næringstrafikk, passasjertrafikk og turisme. Næringstrafikken er bærebjelken for mye av flytrafikken. Regionens attraktivitet, både for innflyttere og bedrifter som søker lokaliseringssted, avhenger av hvor lett det er og komme til og fra Stavanger-regionen, sier leder for flyruteforum Elin Schanche.

Schanche mener det er viktig å finne fram til flyruter næringslivet vil benytte jevnlig.

- Det er ikke nødvendigvis riktig å ha flest mulig ulike destinasjoner.

Det viktigste er å ha et riktig tilbud; flyavganger til de destinasjonene næringslivet flyr mest til, og avgangstider som er praktiske for næringslivet.

TID ER PENGER

Transportøkonomisk Institutt utarbeidet i år en rapport om luftfart hvor betyd-

ningen av flyruter fra Stavanger lufthavn Sola ble undersøkt nøye. I rapporten konkluderes det med at selv om ikke flytilbudet i Stavanger er årsaken til at foretakene opprinnelig ble lokalisert i regionen, er deres nåværende virksomhet veldig avhengig av et godt rutetilbud. Flere hevder at den nåværende organiseringen av selskapet kun er mulig på grunn av det gode flytilbudet som gjennom påvirkning fra næringslivet selv har utviklet seg på Sola. Rapporten viser også at bedriftene i Stavanger-regionen mener direkte-ruter og hyppige avgangfrekvenser er viktig. Begrunnelsen for dette er knyttet til effektiv bruk av bedriftenes verdifulle og knappe ressurser, som er kvalifisert personell.

Direkteruten mellom Stavanger og Newcastle, som InBusiness benytter seg av, er et resultat av næringslivets behov for direkteruter.

- Våre første ruter fra Newcastle til Stavanger gikk via Aberdeen. Vi fant fort ut at næringslivet ønsket direkte, daglige ruter mellom Stavanger og Newcastle. I mai lanserte vi en direkterute mellom de to byene slik at næringsreisende fikk redusert reisetiden sin. Ruten er populær blant ingeniører og ledere innenfor olje og gassnæringen, men vi tror også små- og mellomstore bedrifter i Stavanger-regionen og Nord-Øst-England vil ha glede av den nye ruten, sier Rob Thompson, Commercial Director

Forum for flyruteutvikling:

Forum for flyruteutvikling skal se på behovet for flyruter til og fra Stavanger Lufthavn Sola. Forumet skal dokumentere trafikkgrunnlag utover det som er fakta reisende i dag, samt å sikre at prioriteringen av nye destinasjoner er et omforent regionalt ønske. Analyser av passasjertall ved lufthavnen benyttes til å avdekke behovet for en direkterute på utvalgte destinasjoner.

Norsk Godt norsk Bedre norsk

Vi har lang erfaring med resultatorientert opplæring for minoritetsspråklige, og kan tilby norsk-kurs på flere nivåer tilpasset arbeids-markedet i dag.

Dette kan vi tilby din bedrift:

- Norskurs for alle typer yrker
- Pedagogiske opplegg
- Små og store grupper
- Sentralt beliggende lokaler med alle fasiliteter
- Solid kompetanse innen undervisning og veiledning
- Differensiert og tilpasset opplæring
- Fleksible kurstider

Ta kontakt med Hero kompetanse i dag.

Hero kompetanse Stavanger
51 51 74 70 / 932 68 181
kompetanse.stavanger@hero.no

www.hero.no

Gratis seminar:

Motivasjon for ledere

28. oktober. Kl 16.00 – 19.00

Foredragsholder: Geir Lunde tidligere spillerutvikler i Viking nå Relation Manager i Visma Services

- Hvordan bygge team
- Hvordan få ut det beste av dine medarbeidere

Skattefrie frynsegoder

18. november. Kl 16.00 – 19.00

Foredragsholder: Per Arne Holstad og Ann-Tove Sirevåg, Teamledere i Visma Services

- Trening, barnehage, telekommunikasjon, hjemme-PC, gaver osv.

Seminarene holdes i våre lokaler i Fabrikkveien 8 og er gratis for våre kunder og medlemmer i Næringsforeningen.

Påmelding skjer på e-mail: forus@visma.no

 visma.no/seminar

5 7 8 9 2 1 2 3 5 4 6 6 5 2 3 5
4 5 3 4 6 6 5 6 5 4 5 6 7 8 9
6 4 7 5 4 5 1 0 0 4 5 2 5 5
7 7 5 4 1 2 3 8 2 1 5 6 1 2 4
7 9 7 3 1 2 3 2 6 5 4 7 4 6
4 7 2 2 2 3 5 4 9 4 5 6
1 2 3 4 1 2 3 5 4 1 0 0
4 5 6 6 5 5 4 5 6 6 1 2 0
4 1 2 2 1 5 6 4 4 6 6
1 2 3 1 1 2 3 5 4 1 2 3
1 2 1 2 4 5 5 4 1 5
1 2 3 5 1 2 1 4 5 5 4 6
1 2 1 1 2 8 7 9 4 5 6
6 1 2 4 1 2 3 5 2 2 1
8 2 1 3 2 3 2 1 2
3 1 2 3 2 3 9 1 2
1 2 5 4 1 2 6 2 1
1 2 3 7 8 1 2 3
3 4 3 2 1 8
7 8 3 2 4
3 2 4 5
1 9 8 7
9 3 2
7 2 3
5 0 1
1 0 0
1 3
5 4
6
5
4
6
8

Jostein Soland og
Guro Andersen fra
Næringsforeningen og Leni
Stålvik fra Stiftelsen Norsk
Matkultur inviterer til norsk
festmåltid i Stavanger Forum
30. oktober.
Foto: Hild Bjelland Vik /
BITMAP

Velkommen til festmåltid!

Næringsforeningen byr opp til fest. Alle matglade rogalendinger bør sette av kvelden 30. oktober. Da serveres årets norske festmåltid for 600 gjester i Stavanger Forum.

Den Norske måltidsfesten er høydepunktet i den landsomfattende Jakten på smaken av Norge som i år arrangeres for første gang.

Leni Stålvik i Stiftelsen Norsk Matkultur har et sterkt engasjement for norske råvarer og lokal matkultur. I tillegg har hun blytung erfaring som organisator av flotte festmiddager. I sommer var hun prosjektleder for den store Bocuse d'Europe-festen (uoffisielt kokke-EM) i Stavanger. Et arrangement som påkalte heftige superlativer fra både norske og utenlandske gjester.

Nå er Leni Stålvik og Næringsforeningen i full gang med planleggingen av Det norske måltid i oktober. Med Paul Bocuse sine ord om at Norge har verdens beste råvarer friskt i minne, burde utgangspunktet for et minnerikt måltid være det beste.

- Konkurransen som leder opp til Det

norske måltid foregår i samtlige fylker. De tre vinnerne i hvert fylke går videre til den nasjonale finalen. Dette betyr at vi har et tilfang på de aller beste og mest spennende råvarene fra hele landet når vi skal sette sammen menyen. Her skal vi samarbeide med de dyktige kokkene våre på Kulinarisk Institutt. Jeg kan vanskelig tro at det har blitt organisert et gilde som dette før, og slikt sett er Det norske måltid unikt, sier Leni Stålvik.

Dette tegner jo til å bli en velsmakende opplevelse. Er det flere grunner til at vi bør tilbringe kvelden 30. oktober i Stavanger Forum?

- Vi legger opp til flott total opplevelse, der feiring av den gode norske, kortreiste maten står i høysetet. Maten blir selvfølgelig ledsaget av en velsmakende vinmeny. I tillegg blir det underholdning med et innhold vi ikke vil avsløre ennå. Også selve menyen må bli en hemmelighet helt

fram til middagen. Dette skyldes rett og slett at konkurransen i fylkene pågår til langt ut i oktober, og at menyen først kan komponeres etter at samtlige vinnere er kåret. Derfor blir dette en festmiddag med mange overraskelser!

Også Jostein Soland, administrerende direktør i Næringsforeningen, gleder seg til Det norske måltid.

- Dette blir utvilsomt en flott fest og en spennende matopplevelse. Det er også viktig å huske at Det norske måltid er et landsomfattende prosjekt som er styrt fra mathovedstaden Stavanger. En vellykket gjennomføring av Det norske måltid vil bidra til å styrke det matfaglige miljøet i Stavanger ytterligere. Derfor håper jeg på stor oppslutning om festmiddagen 30. oktober, sier Jostein Soland.

Tekst: Frode Berge

Er vi flinke nok til å verd

I flere måneder har jakten på de beste norske råvarene pågått. Vi har spurt bransjefolk om nordmenn er flinke nok til å verdsette kvalitet.

Tekst :Trude Refvem Hembre

Annbjørg Reiersen, NHO Reiseliv, prosjektleder Arktisk meny

- Både ja og nei! Vi har et stort spekter av spisesteder i Norge, fra de som er veldig opptatt av lokale råvarer til de som ikke er det. Min erfaring fra Arktisk meny er at interessen for lokale råvarer er stor blant mange kokker og bedrifter, og det har skjedd mye bra bare de siste 4-5 årene. Lokale råvarer etterspørres på restaurant, og det blir et konkurransefortrinn for mange bedrifter. Interessen for lokale råvarer blant kokkene opplever jeg som stor. Utfordringen for mange bedrifter er tilgangen på nok lokale varer, ikke minst logistikkmessig i Nord-Norge. Ikke minst i de store bedriftene. De små restaurantene og spisestedene finner ofte sine nisjer. Men vi kan fortsatt bli mye bedre, ikke minst til å bruke sesongene i menyene, og fortelle en lokal historie tilknyttet produktene. Når det gjelder kundesiden/forbrukersiden er jeg mer usikker, men tror også her vi har et bredt spekter fra de som verdsetter og betaler for lokale råvarer, til de som ikke bryr seg. Muligens er de som interesserer seg, og verdsetter lokal mat i vekst.

Ingjerd Thürmer, Fagsjef/prosjektleder Marked, DnB NOR

- Jeg tror det er en stadig økende andel av befolkningen som verdsetter norske råvarer når de først får det servert, gjerne fulgt av den gode historien om opprinnelsen. Vi i DnB NOR vet det er mange gode høykvalitetsråvarer og produkter som lages allerede i dag, men felles for mange av dem er at de trenger drahjelp for å komme ut i markedet. DnB NOR har valgt å gå inn som hovedsponsor av Det Norske Måltid, blant annet fordi vi tror mye handler om å hjelpe næringene gjennom bevisstgjøring av forbrukerne og markedsføring av de "matskatter" de allerede har i sine "spiskammere". Som bank tilbyr DnB NOR rådgivning og finansielle løsninger i forbindelse med oppstart og videreutvikling av bedrifter som ønsker å satse på produksjon av råvarer og lokal mat. I tillegg kan vi arrangere møter mellom bedrifter og investorer med kapital. Internt i DnB NOR jobber vi også med bevisstgjøring og markedsfører hvor viktig det er at vi benytter lokalproduserte råvarer og produkter ved egne kundearrangementer og salgsaktiviteter i de ulike delene av landet. Et annet mål er å motivere til bruk av lokale råvarer i egne kantiner, som daglig sørger for lunsj til mer enn 12.000 ansatte. Dette kan gi gode utslag. Den oppvoksende generasjon tror jeg kommer til å bli gode ambassadører. Jeg blir ikke overrasket hvis våre barn krever å vite hvor maten kommer fra. Barna utfordrer de voksne når det gjelder miljøvern, og hvem vet - kanskje "norske råvarer" eller "kortreist mat" blir den neste "barnekampsaken"?

Finn Børre Stokholm, seniorrådgiver Landbruks- og matdepartementet

- Situasjonen er jo at vi har høy råvarestandard, men som trollet vet vi ikke hva vi har i skattkisten. Det er en relativt høy grad av verdsetting når det gjelder kvaliteten på norsk lam, en del frukt og rotgrønnsaker og ikke minst ville ressurser som fisk fra havet, vilt og bær fra skog og fjell. Men vi er litt i bakleksa når det gjelder kunnskap og bevissthet om planter og dyrs oppvekstmiljø og levekår her på berget, og hvordan dette gir særpreg til råvarene. For eksempel gjelder dette utmarksbeitets betydning for egenskaper hos kjøtt og melk. Husk at lam kommer ferdig "urtemarinert" ned om høsten. For at råvarene skal verdsettes høyere må vi derfor legge mer vekt på informasjon om jordsmonnets betydning for råvarenes karakteristiske smak og sensoriske egenskaper. Dette er for lite fokusert i den offentlige matdebatten. Det er bare i enkelte fagmiljøer en diskuterer hvordan temperatur og en kort vekstsesong med mye lys påvirker kjemisk innhold, smak og antioksidantsammensetning. Og vi har vært sent ute med å markedsføre råvarenes stedlige identitet og særpreg gjennom merkeordninger som beskytter geografisk opprinnelse.

sette norske råvarer?

Ann Kristin Andreassen, fylkesmannen i Østfold, rådgiver mat og reiseliv

- Nei, jeg tror ikke at forbrukerne generelt er opptatte av om råvarene er fra Norge eller ikke. Forbrukeren er heller opptatt av at det skal være billig-billig. Norske råvarer er av beste kvalitet og smaker like godt, om ikke bedre. Det å bruke fordelene om at norske råvarer er de beste du kan få på markedet, gjør at folk er villig til å betale mer for å få en god smaksopplevelse også på hverdagsmaten. Ikke bare til helgen eller høytider og begivenheter. En liten gruppe her i landet har imidlertid oppdaget at ekte norsk matglede som er basert på norske råvare gir større tilfredsstillelse og matopplevelse for kunden og en selv. Disse er villig til å bruke mer penger på mat enn hva det norske folk generelt gjør per i dag. Sats heller på ekte norske produkter som er litt dyrere, men blir verdsatt og spist med omhu. Innkjøp av billig mat gjør handelen like dyr og mye mat går til spille fordi vi kjøper inn mer enn vi trenger. Jeg kjøper heller inn mindre mat med høyere pris som jeg vet har de kvalitetene jeg verdsetter som kunde eller til eget bruk.

Eivind Hålien, direktør Fagforum for Mat og Drikke og ambassadør for Nordisk ministerråds satsing "Ny Nordisk Mat"

- Vi har ikke vært det, men det skjer mye spennende i Norge og Norden. Bevisstheten rundt kvalitet og opprinnelse har økt betraktelig, blant annet fordi flere har reist til land som Frankrike, Italia og Spania og sett hvor viktig mat og matkultur er i disse landene. Norge har bidratt med fantastiske råvarer til kokkekonkurranser som Bocuse d'Or og de nordiske kokkene presterer i verdenseliten. Med langsiktig arbeid, prosjekter og personer som setter fokus på vår egenart, vil stoltheten over norske og nordiske råvarer fortsette å øke. En oppfordring til slutt: Server norsk mat til dine utenlandske gjester, de kommer ikke til Norge for å spise det samme som de har hjemme!

Per Roskifte, NorgesGruppen ASA, konserndirektør for informasjon og samfunnskontakt

- Ja og nei er vel svaret. Ja på den måten at store deler av befolkningen har et positivt forhold til norsk mat gjennom mange år, mens store deler av befolkningen har et relativt distansert forhold til det norske. Dette skyldes blant annet bransjens underkommunisering av norske varer. Mange land ligger foran oss på å ta i bruk et nasjonalt opprinnelsesmerke. Derfor er arbeidet med å få til et felles norsk opprinnelsesmerke svært viktig. Utfallet av dette vet vi i løpet av høsten. Håper alle konstruktive krefter bidrar til å få opprinnelsesmerket opp å gå.

Wenche Andersen, kokk på God Morgen Norge i TV2 og ambassadør for Nordisk Ministerråds satsing "Ny Nordisk Mat"

- Vi har ikke vært det, men begynner å bli bedre. Nå svarer jeg litt på vegne av de jeg møter i min jobb. Men også innen bransjen opplever man at vi får servert mat med for eksempel utenlandske ingredienser hvor det finnes gode norske alternativ. Vi må alle bli flinkere til å benytte norsk mat. Det som skjer med Det Norske Måltid er utrolig flott. Det får bransjen og det norske folk til å bli oppmerksom på de gode norske lokale råvarer og produkter.

Setesdalsbleka - fra bade

Setesdalsbleka er en dvergblaks med en turbulent historie. På 70-tallet var fisken en hårsbredd fra å bukke under på grunn av sur nedbør. I dag er bleka blant kandidatene til tittelen Årets råvare fra sjø i konkurransen Det Norske Måltid.

Tekst: Frode Berge

Den landsomfattende råvare- og matkonkurransen Det Norske Måltid skal bidra til å gi norske råvarer og den lokale matkulturen et løft. Setesdalsbleka, og historien bak den, er et ypperlig eksempel på at den gode maten og den gode historien ofte går hånd i hånd.

Stein Uleberg er innlandsfisker og mannen som meldte bleka på i Det norske måltid-konkurransen.

- Vi leste om konkurransen i media og ble oppfordret av det lokale kokkemesterlauget om å melde oss på. Bleka er en flott matfisk og var en viktig matkilde for Setesdølene fram til 1970-tallet. Da ble imidlertid den sure nedbøren så påtrengende at bleka var på nippet til å bli utryddet. Heldigvis tok en gruppe lokale ildsjeler tak i problemet, og satte i gang en redningsaksjon.

Hva besto denne aksjonen i?

- Nærmest ved en tilfældighet ble det reddet 25 eksemplarer i et badekar. Dette ble grunnlaget for en storstilt redningsaksjon, der bleka ble spredd til andre vann og vassdrag i området. Heldigvis klarte den seg, og nå blir det satt ut 100.000 blekeyngel hvert år i anlegget vårt, forteller Stein Uleberg.

Foto: Privat

Daglig leder Stein Uleberg og kjøkkensjef Kim André Flaten i Setesdal Mat har stor tro på at bleka vil hevde seg godt i konkurransen om å bli landets beste råvare. For mer informasjon om den flotte dvergblaksen se www.innfisk.no

Nå når bestanden ser ut til å være reddet, består den største utfordringen i å markedsføre dvergblaksen så godt at den vinner innpass på nye markeder.

- Dette er en utfordrende oppgave all den tid vi her snakker om en ganske ukjent fisk. Vi kan maksimalt levere ti tonn i året, og vi sikter oss inn på små markeder med god betalingsvilje. En av de store kundene våre er Dyreparken i Kristiansand der gjestene kan oppleve gravet bleke på tapasbordet.

Stein Uleberg gleder seg til den nasjonale finalen i Det Norske Måltid.

- Vi håper selvfølgelig på seier i Stavanger, men vet jo at konkurransen er hard. Det norske måltid er for øvrig et veldig bra prosjekt. Vi har veldig mye spennende lokal mat i Norge som fortjener oppmerksomhet og støtte!

karet til tapasbordet

Oversikt over fylkesvinnerne

ROGALAND

Vinnere:

Råvare sjø: Sterling™
oppdrettskveite
Marine Harvest AS
Magnus Skretting

Råvare land: Nye
Smakstomater
Wiig Gartneri AS
Kåre Wiig

Produkt: Eplemost
Fruktmost AS
Knut Skårland

ØSTFOLD

Vinnere:

Råvare sjø: Gjørs
Vansjøfiskerne og Brith's
Matgleder
Brith Bakken

Råvare land: Pastinakk
Reier gård
Karl Reier

Produkt: Mocca pudding
Ek Gårdskjøkken
Joar Ek

VEST AGDER

Vinnere:

Råvare land: Lettsaltet
lammelår
Torvløbakkan Gård
Marit Irene Haddeland

Råvare sjø: Pepperlaks
Fiskeeksperten
Reinhartsen

Produkt: Langesymphoni
Fiskeeksperten
Reinhartsen
Reidar Fredriksen

AUST AGDER

Vinnere:

Råvare land:
Lynghonning
Løvjomås Bigård
Alf Løvjomås

Råvare sjø: Grava bleke
Setesdal Mat AS
Stein Uleberg

Produkt: Økologisk smør
Hodne Gård
Ingebjørg Hodne

HEDMARK

Vinnere:

Kåre Wiig fra Orre gikk til topps med Piccolo-tomatene.

Produkt: Fjellblå, myk
blåmuggost
Eggen Gardsysteri
Liv Bjørnstad

Råvare land: Honning
Fjell-BIA da
Marit Hjemgård
Råvare sjø: Gravet Sik
Femund Fiskarlag
Kjell Arne Larsen

VESTFOLD

Vinnere:

Produkt: Kalvebratwurst
Henriettes AS
Tore Ivar Slettemoen

Råvare land: Andebryst
Gårdsand AS
Aadne Søyland
Råvare sjø: ingen
påmeldt

MØRE OG ROMSDAL

Vinnere:

Råvare sjø: Klippfisk av
skrei

Klippfiskbutikken i
Kristiansund
Knut Garshol

Råvare land: havregryn
Volda EL. Mylne AS
Elias Moe

Produkt: blåskimmel-

osten Kraftkar
Tingvollst
Egil Smith-Meyer

TELEMARK

Vinnere:

Råvare land: smør
Telemarkskyri Meieri AS
Per Helge Seltveit
Råvare sjø: ferske reker
i lake

Reimes rekefabrikk AS
Sondre Stahlsberg
Produkt: eplemost
Epleblomsten AS
Britt Sauar

BUSKERUD

Vinnere:

Råvare sjø: Raket
sikrogn
Villfisker A/S
Helle Hettland

Råvare land:
Ringerikspotet fra
Ringerike
Ringerikspotet BA

Anne Berte Lerberg
Produkt: Holtefjell
velligret
Eiker Gardsysteri A/S
Ingrid Bermingrud Terum

UT PÅ TUR?

Et vellykket arrangement krever god planlegging og et effektivt gjennomføringssystem. VIA Travel Group & Meeting hjelper deg med begge deler.

I samarbeid med deg finner vi ut hva arrangementet må inneholde, og hva det bør inneholde. Vår erfaring gjør at vi kan skreddersy et opplegg tilpasset dine mål og ditt budsjett. Vi tar oss av gjennomføring fra A til Å, fra nettbasert påmelding til trygg hjemreise. Vår størrelse, nettverk og kompetanse sikrer deg de beste løsningene til de beste prisene.

Med VIA Travel Group & Meeting er du garantert et vellykket arrangement.

Kontakt nærmeste VIA-byrå, ring oss på tlf. 23 15 04 60 eller mail til meet@via.no

via travel
group & meeting

Rom for opplevelser

... og alt som trengs for å framkalle dem.

Velkommen til en god arena for konserter, show og denslags!

IMI FORUM
- en salig stund uten like

På plass i Aftenbladet

Vi har hatt gleden av å levere interiørløsninger og kontormøbler til Stavanger Aftenblads nye bygg.

Magnar Eikeland er i dag distriktets ledende leverandør av interiørløsninger. Vi er totalleverandør av kontormøbler av alle kategorier og til alle bruksområder. Blant våre kunder finner du alt fra privat næringsliv, offentlige institusjoner samt offshore industri. Vi representerer noe av det ypperste innen europeisk møbelproduksjon og kan derfor tilby alt fra moderne trender til klassisk nordisk stil. **Ta kontakt med oss.**

Magnar Eikeland
Vi skaper arbeidsglede

Oalsgate 1-2, Postboks 424, 4304 Sandnes. Telefon 47 67 66 00. Telefaks 51 62 52 22
 E-post: postme@magnar-eikeland.no www.magnar-eikeland.no

- Ledere fra Rogaland er

Ledere i Rogaland er svake på å stille krav og forventninger til medarbeiderne, og strekker seg lengre enn de bør for å imøtekomme dem, mener psykolog og spesialist i arbeid- og organisasjonspsykologi, Øivind Bjørnson.

Ledere fra Rogaland er for tålmodige og for lite villige til å lede, mener psykolog og spesialist i arbeids- og organisasjonspsykologi, Øivind Bjørnson. Siden 2001 har han studert den rogalandske lederkulturen på nært hold. Nå mener han at det må tenkes noen nye tanker.

Tekst: Harald Minge og Elianne Strøm

Bjørnson har de siste årene interessert seg spesielt for hvilke felles trekk som kjennetegner ledere fra Rogaland. Etter hans mening er det all grunn til å konkludere med at de skiller seg ut fra de som jobber i andre regioner.

- Våre ledere har mange positive trekk som kan begrunnes i kultur og historie, men som også påvirkes av trendene i det lokale næringslivet. Vi har en rekke gode ledere som utretter mye og leverer gode resultater. "Godt gjort er bedre enn godt sagt", er en utpreget og gjennomgående holdning, sier Bjørnson, som driver firmaet Bjørnson Organisasjonspsykologene på Forus.

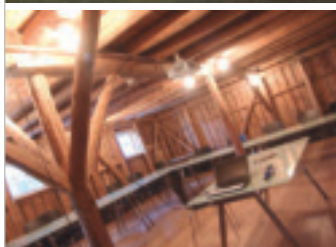
Selv om han i stor grad er opptatt av å formidle de positive sidene ved måten bedrifter blir ledet på i fylket, mener han å se en trend som er egnet til å vekke

bekymring. Over tid er det nemlig utviklet en type ledere som er på grensen til å ha beslutningsvegning, og som ikke er beredt til å møte framtidens utfordringer.

STILLER IKKE KRAV

- De er svake på å stille krav og forventninger til medarbeiderne, og strekker seg lengre enn de bør for å imøtekomme dem. Her i regionen er man så utrolig opptatt av å bli likt. Relasjonsledelse framfor posisjonsledelse altså, sier han. Dermed tror Bjørnson at man fort utvikler en situasjon hvor man tilpasser roller til personer, og ikke motsatt - som det bør være.

- En av årsakene er at næringslivet her er preget av gründere og mye kreativitet. I tillegg strekker rogalandslederen seg langt for å tiltrekke seg, utvikle og beholde de beste medarbeiderne. Rogalendingen er definitivt ikke lett å lede, de er ulydige, søker frihet og liker dårlig faste rutiner. Ofte ser vi dessuten eksempler på medarbeiderstyrte team ute i selskapene som driver med sitt, uten at lederne helt finner rollene sine. Når

**Særpreget hotell i indre havn i Østhusvik.
Kun 30 minutter fra Stavanger.**

FJORDBRIS HOTELL
ØSTHUSVIK

www.fjordbris.no - tlf. 90 87 67 07

for tålmodige

lederen må spørre seg selv om han er en diskusjonspartner eller en leder, er noe galt fatt. Riktig ille kan det gå dersom det i større selskaper finnes flere slike team som driver omkamper med hverandre, uten at lederen griper inn, sier Bjørnson.

MISFORSTÅTT FRIHET

Riktignok medgir Bjørnson at denne formen for lederskap også har noe bra med seg.

- Det er ikke uten grunn at vi er gode til å få folk til å jobbe sammen. Denne typen ledelse fører jo også til at medarbeiderne i stor grad stimuleres til medansvar, og at man ansvarliggjør arbeidsfolk ved å betro dem tillit. Lederne i Rogaland stoler på medarbeiderne, men ofte blir relasjonene for sterke og lederne for utydelige. Man utvikler fort en type misforstått frihet hvor medarbeiderne sier ja når det passer dem, og tja hvis de er uenige. Rogalandslederen må bli mer tydelig. Tydelige ledere, gir tydelige medarbeidere, sier Bjørnson. Medarbeidere som i holdning og praksis sier ja eller nei til å jobbe i bedriften, er lettere å forholde seg til for så vel kunder, kolleger som lederen selv, hevder han.

Bjørnson mener at ledere i østlandsområdet er tydeligere på å innta lederposisjonen.

- For framtiden må du kunne kombinere menneskefokus og oppgavefokus. Det er grenser for hvor høyt du kan ha det under taket. Den såkalte millenniumsgenerasjonen (født 85/90) ser på seg selv som en vare, de kjenner sin markedspris, er mindre lojale og mer mobile. Disse vil kreve en annen type ledelse, og hvis rammebetingelsene for næringslivet i tillegg blir tøffere, må rogalandslederne være forberedt, avslutter han.

Kari Solheim Larsen, Sandnes Sparebank:

- Viktig å bli likt

Kari Solheim
Larsen

Kjenner du deg igjen i disse beskrivelsene?

- Forskjellig lederstil passer i forskjellige bedrifter, men at vi generelt har stor takhøyde og er opptatt av at alle skal få si sin mening, stemmer nok bra. Det har lenge vært arbeidstaker sitt marked og det har nok preget oss og påvirket vår lederstil. Det er viktig å bli likt. I noen bedrifter måles ledere ved at medarbeiderne setter sin score på dem. Scoren gir også utgangspunktet for lederens bonus – da er det jo klart det er viktig å bli likt.

Hva er ditt syn på den typiske rogalandslederen?

- Det som Bjørnson sier om "rollen som støttespiller" synes jeg kjennetegner lederne fra regionen. Vi har et sterkt ønske om å få medarbeiderne til å spille på lag. Her hos oss har vi nettopp hatt kick off/teambuilding hvor medarbeiderne får anledning til å komme med forslag til strategi.

Hvilke utfordringer venter du deg på ledersiden (både du og andre ledere i regionen)?

- Vi er hjertelig til stede og romslige, og jeg tror det er viktig at vi trives på jobb, det skal være kjekt, hvis ikke mister man arbeidstakeren. MEN vi må bli flinkere til å stille tydelige krav til medarbeiderne. Vi må få inn den strategiske ledelsen, vi må se på det store bildet: Hvor er vi og hvor skal vi? I en verden med oppgang og mangel på arbeidstakere kan vi fort blitt opptatt av det kortsiktige, men tidene endrer seg og vi må se framover.

Wiggo Gilje, Klepphus:

- Enig i mye

Wiggo Gilje

Kjenner du deg igjen i disse beskrivelsene?

- Jeg er enig i mye av det som Bjørnson sier. Jeg tror det ligger en nedarvet folkelighet blant oss her i regionen om at vi ikke skal gjøre forskjell, at vi skal ha

et kollektivt syn. Spesielt tror jeg dette er sterkere hos en del jærbedrifter. Uten å henge ut disse, har de en annen situasjon, med ledere som har "gått på gulvet" i produksjonen og fått et mer "operativt" fokus.

Hva er ditt syn på den typiske rogalandslederen?

- For å si det litt keitete: "Sør for Skjævelandsbroen" henger mye av det operative fokus igjen. På f.eks. Forus, hvor det er en annen dynamikk og nye impulser, har de utviklet et mer strategisk fokus. Det er kommet nye mennesker med annen bakgrunn inn.

Vi har lidd av en selvtilfredshet her i regionen, vi har jo hatt en god historie med gode tider, og jeg tror at vi har blitt hengende litt igjen her.

Hvilke utfordringer kan ledere i regionen vente seg framover?

- Jeg tror vi rett og slett vi må skjerpe oss litt! Tidene har forandret seg og vi må tenke nytt. Spesielt med tanke på kompetanse i egen bedrift og utvikling av medarbeiderne. Vi må skape innbydende og stimulerende bedrifter. Vi må kunne tilby større fleksibilitet når det gjelder å kunne kombinere jobb og familie. Jeg tror det er bra å ha et bevisst lokalt særpreg, men vi må være åpne og ydmyke ovenfor endringer også.

**Din lokale kompetansepårter:
Revisjon. Virksomhetsutvikling.
Internkontroll. Skatt og avgift.***

PricewaterhouseCoopers, Pb 1508, 5505 Haugesund
PricewaterhouseCoopers, Pb 8017, 4068 Stavanger
www.pwc.no - 02316

*connectedthinking

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Astor Nyborg med solid internasjonal ledererfaring fra NC og Aker Kværner har inntatt konsernsjefstolen.

I Risa-land kan alt gå an

Det hender at vi av og til lurar på hvor vi befinner oss når vi kjører strekningen Stavanger og sørover til Egersund på riksvei 44. Over alt møter vi rullende kjøretøyer med Risa-logoen. Det virker som om hele Jæren er Risa-land. Det sier noe om aktiviteten til denne Jærens entreprenør med 750 ansatte og en budsjettert omsetning på 1,3 milliarder kroner for inneværende år.

Tekst: Egil Rugland
Foto: Hild Bjelland Vik/BITMAP

Men det sier også noe om en bedrift som har utviklet seg i sann jærske ånd. Risa er kanskje den klareste eksponenten for den jærske idrettsgrenen med å bygge stein på stein. Denne steinbyggingen begynte i 1948 da brødrene Tobias, Håkon og Georg Risa startet Brødrene Risa nettopp for å drive jord- og steinarbeid. Denne gründervirksomheten ble etter hvert ført videre av Bjarne Risa og sønnen Bjørn. Bjørn Risa er i dag eier av Risa-konsernet. Det er oppsiktsvekkende i seg selv. Det hører til forretningslivets sjeldenheter at et selskap med en omsetning på 1,3 milliarder kroner er eid av én person. Et selskap i denne størrelsesorden skal ifølge all økonomisk litteratur være på børsen.

NYBYGG

I dag har Risa-konsernet hovedkvarter på industriområdet Bjorhaugslettå i et nytt og staselig bygg, og Astor Nyborg med solid internasjonal ledererfaring fra NC og Aker Kværner har inntatt konsernsjefstolen. På meritlisten til Nyborg står blant annet byggingen av Troll-plattformen, utbyggingen av Hibernian-feltet i Canada og diverse meget store oppdrag i Russland og Spania for å nevne noen.

På den bakgrunn er det kanskje en nedtur å havne på jærprærien i entreprenørbransjen, men ikke for Nyborg.

- Jeg var tidligere med i styret for Risa-konsernet og Risa AS og erfarte at det var en sunn og god bedrift. Jeg fikk sansen for måten bedriften var bygget opp på, sier Astor Nyborg. Han liker at eierne opptatt av å bygge og ikke kjøpe

for å selge. Den tankegangen har vært fundamentet for Risas posisjon og suksess. For 1 ½ år siden overtok han som konsernsjef.

- Det skyldtes i stor grad at jeg ble trigget av denne utfordringen da jeg fikk spørsmålet om å gå inn i konsernet, sier Astor Nyborg. Han gjorde en grundig vurdering før han gikk inn.

- Men jeg fant noe her som trigget nysgjerrigheten som gjorde at jeg overveide jobben seriøst. Det betydde mye at jeg kunne kutte drastisk ned på reisevirksomhet, dra hjem hver dag etter jobb og ta fatt på noe som var umåtelig spennende å være med og utvikle videre.

- Men det er klart at det var en overgang å gå inn i en privat gründerbedrift,

”

Visjonen skal favne

det vi er opptatt av.

Vi skal hente ut det

beste av den enkelte.

Det er oppsummert i visjonen: Å gjøre hverandre gode.

og det manglet ikke på advarsler, humrer Nyborg.

KONSERNET

Risa-konsernet består i dag av Holt Risa, fundamentering, Jærbetong som leverer ferdigbetong og produserer peler, Risa Rock tunnel og kraftutbygging, Risa anleggsvirksomhet, knuseverk og veivedlikehold, AS Betong med elementproduksjon og sist men ikke minst: Bjørns hage- og anlegg, grøntanlegg.

Astor Nyborg definerer hovedoppgaven

for sin egen del slik:

- Det er å bygge en konsernmodell. Så langt er det vel riktig å si at hver enkelt bedrift har levd sitt eget liv. Det viktige er å finne synergier som gjør at vi trekker ut det beste av den enkelte bedrift og overfører det til alle i bedriften. Det gjelder å få i gang prosesser slik at hele organisasjonen blir trygg på de tingene vi er opptatt av. Men det gjelder også å finne balansen mellom gründervirksomhet og en velfungerende organisasjon. Det betyr at vi må bruke nok tid når vi skal ta viktige beslutninger. Det er ingenting som haster så mye at det ikke er mulig å sove på det.

VISJON

Nyborg har utarbeidet et ledelsesdokument og en visjon.

- Visjonen skal favne det vi er opptatt av. Vi skal hente ut det beste av den enkelte. Det er oppsummert i visjonen: Å gjøre hverandre gode.

Nyborg understreker at det er snakk om en evigvarende prosess.

- Det finnes ikke en endestasjon når det gjelder viktige områder som for eksempel kvalitet og HMS. En utvikling av lederfunksjonen handler mye om å utvikle gode mellomledere ifølge Nyborg.

- Det er her nøkkelen ligger, framhever han.

Nyborg er opptatt av å skape et fundament for å få til en ISO-sertifisering av enkelte bedrifter i konsernet.

- Entreprenører er ikke ISO-sertifisert. En ISO-sertifisering er ikke nødvendigvis veien til frelse, men det kan bidra til å starte en prosess for å trigge forbedringer gjennom en kvalitetsstyrt ledelsesfilosofi, sier Nyborg.

Nå har Risa-konsernet og andre entreprenører i lang tid surfet med en nasjonal økonomisk medgangsbølge som til tider har truet med å gå lukt til himmels. Men

vi vet alle at det går i bølgedaler. Nå blin-ker varselklokkene i norsk og internasjonal økonomi.

- Hva vil skje i entreprenørbransjen?

TØFFERE TIDER

- Alle er vel enige om at det går mot tøffere tider. Det vil bli stilt større krav til oss for at vi skal få jobber. Renten vil bli høy, og det vil bli en belastning for bedriftene. Det betyr at fortjenestemarginene blir mindre. Vi må se på hvilke forbedringsprosesser vi kan iverksette for å sikre den optimale kostnadskurven i det markedet som gjelder nå. Det vil stille krav til styrings- og kontrollfunksjonene. Vi må regne med at boligbyggingen vil bli kraftig redusert, men med relativt høye oljepris vil sannsynligvis markedet for næringsbygg holde seg, sier han.

På den annen side har han litt tro på statsminister Jens Stoltenberg når han sier at det skal satses på utbedring av vei og jernbane. Det er viktige signaler for Risa.

- Den nye situasjonen vil også tvinge frem at vi må søke nye markeder utover Rogaland-regionen. Vi kan se mot Stord og Flekkefjord for eksempel. Det kommer også store prosjekter som Motorveien,

Tjensvoll-kryset, T-sambandet og Ryfast i tiden som kommer.

ALLIANSER

- Vi er også åpne for å gå inn i allianser. Det har vi allerede vist. Vi gikk sammen med TS om utbyggingen av godstasjonen på Ganddal. TS og Risa har et sunt og godt konkurranseforhold, og ingen er tjent med at den ene skal være så mye bedre enn den andre.

Rogaland-regionen er i en økonomisk særstilling i fedrelandet, og derfor kan skje bedre rustet enn landet for øvrig til å møte en periode med økonomisk nedgang.

- Vi lever i en region som er preget av moderne tenkning, sier Astor Nyborg. Vi har kanongode politikere som tør å tenke

Vi lever i en region som er preget av moderne tenkning, sier Astor Nyborg.

stort, og når noe er sagt resulterer det også i handling. Jeg føler meg privilegert over å tilhøre en sånn region. Det er et åpent miljø for endring, og olje- og gassvirksomheten er et enestående eksempel på evnen til å utfordre det bestående. Det største hinderet for videreutvikling er de selvpoppnevnte verdensmestrene. De har tendenser til å stoppe tanker før de kommer på skrivebordet.

Hos Risa kommer de tydeligvis lenger enn til skrivebordet.

Hovedsamarbeidspartnere:
SpareBank
SR-BANK

Mediapartner:
Stavanger Aftenblad

Samarbeidspartnere:
Laerdal
helping save lives

TANDBERG

INNOVATION
NORWAY

STAVANGER 2008
OFFICIAL CAPITAL OF EUROPE

WÆRINGSFORENINGEN
STAVANGER REGION

Stavanger Kommune

Lyse

Rogaland Fylkeskommune

WHO?

10 internasjonale innovatører kommer for å fortelle, utfordre og inspirere!

Over 500 innovasjonssultne deltakere kommer. De representerer et stort mangfold bransjer og miljø. Blant de som allerede er påmeldt er NOKIA, BBC, HEINEKEN, NESTLÉ, SAUDI ARAMCO og ABN AMRO. I tillegg kommer en rekke store og små bedrifter og organisasjoner fra inn- og utland.

Du treffer spennende mennesker fra blant annet USA, STORBRITANNIA, INDIA, ISRAEL, SAUDI-ARABIA, CANADA, DANMARK, EGYPT, FINLAND, SINGAPORE, BALTIKUM, SØR-AFRIKA, NEDERLAND, MALAYSIA og SVERIGE.

WOW!

Meld deg på i dag til Nordens største innovasjonskonferanse:
WWW.INNOTOWN.COM

inn
town

INNOTOWN® INNOVATION CONFERENCE 2008
20-21 OKTOBER I STAVANGER

Bedriftsrådgiver Morten Eskeland,
Sparebanken Vest, Stavanger.

Kunne du tenke deg en bank som faktisk tar seg tid til bedriften din?

Her er vårt løfte til deg som bedriftskunde: Vi vil gi deg og din bedrift tett og personlig oppfølging og legge til rette for en god og varig dialog oss imellom. Slik skal vi sammen finne frem til de beste løsningene for din bedrift.

Sparebanken Vest er som landets tredje største sparebank, et komplett finanshus med løsninger innen bank, forsikring og eiendom til både næringsliv og privatpersoner.

Jeg håper du vil benytte deg av min fagkompetanse og kjennskap til næringslivet i Stavanger-regionen for å finne de optimale løsningene for din bedrift. Du kan nå meg på telefon 51 56 92 05 eller mobil 902 15 440 eller e-post morten.eskeland@spv.no.

Vi sees!

Morten Eskeland

Sparebanken Vest Stavanger, Romsøegården

Åpningstider: 09–15.30

Kundeservice: 815 22 002 - valg 4, åpent 7–21 (9–16)

www.spv.no

Ottessen & Dreyer
del av Sparebanken Vest

 SparebankenVest
– satser på Vestlandet

Scenen er din, Arne Nøst

- Byens næringsliv må støt

Arne Nøst er allerede på plass ved Rogaland Teater. Den nye teatersjefen satser på et bredt repertoar i et velfungerende og spennende teater. Men han utfordrer publikum til å teste ut sin nysgjerrighet og mener næringslivet også kan bli flinkere til å støtte opp om prosjekter som ikke åpenbart er av kommersiell karakter.

Tekst: Ragnar Åsland
Foto: Philip Trones /BITMAP

Arne Nøst overtar formelt som teatersjef etter Hanne Tømta 1. januar 2009, når det nye teateråret begynner. Nå er begge klare for nye viktige roller. Hanne Tømta blir teatersjef på Nationaltheateret i Oslo, etter å ha satt tydelige spor etter seg ved Rogaland Teater der hun nå overlater scenen til Arne Nøst.

Hva gleder du deg mest til når du tar over som ny sjef ved Rogaland Teater?

- Å bli involvert i alle ledd i produksjonene og få være delaktig i det som et helt hus lager sammen. Det er rundt 100 mennesker som til en hver tid har oppgaver ved teateret, og min rolle som daglig leder innebærer et ansvar for alt det som skjer her.

Hvordan vil regionens teaterpublikum oppleve møtet med den nye teatersjefen og hva kan de forvente seg av deg?

- Jeg går inn i rollen med åpne øyne i en by og blant folk som føler eierskap til teateret sitt. Til og med de som kanskje ikke går her ofte, men som likevel av og til kan dukke opp, har dette eierskapet. Jeg ønsker å skape entusiasme og engasjement for at teateret skal være aktivt og levende. Jeg har vært på mange teatre rundt om i landet, men jeg tror nok Stavanger med sin historie og sine lange teatertradisjoner er blant de fremste. Barne- og ungdomsteateret har i sine 50 år utdannet mange generasjoner teaterbrukere. Barna som begynner her har 10-20 personer rundt seg. Jeg tror det er en av grunnene til at det er kort avstand fra teateret til teaterpublikummet, og jeg

ønsker ikke å øke den avstanden.

Arne Nøst har en allsidig kunstnerisk bakgrunn. Han er billedkunstner og utdannet ved Kunstakademiet i Trondheim og Statens Kunstakademi i Oslo. Som billedkunstner arbeider han med flere medier, både som avistegner og som illustratør til en rekke bøker skrevet av kjente forfattere som Goethe, Ragnar Hovland, Rønnaug Kleiva og Per Lagerkvist. Han har hatt en rekke separatutstillinger og kunstprosjekter med

” Det automatiske spørsmålet fra næringslivet er ”what’s in it for me”. Det må utvides til ”what’s in it for all of us”.

ulike teknikker, og han har også arbeidet som scenograf ved Rogaland Teaters oppsetninger av blant andre ”Mesteren og Margarita” og ”Frøken Julie”.

Hva kan du tilføre Rogaland Teater med din kunstneriske bakgrunn?

- Jeg er opptatt av teaterkunst og tror den har store muligheter som kulturpråk. På sitt beste kan teaterkunst være formrikt og innholdsrikt.

Med min bakgrunn som billedkunstner, scenograf og avistegner vil jeg prøve å invitere til visuelle rom for å tilnærme meg teaterets fortrinn som kunstform ved at en teaterforestilling skjer i ”rommet”,

i nåtid, i en tredimensjonal setting. Jeg har også en musikkbakgrunn og har gjort mye musikk for teater. Så den audiotive tilnærmingen blir også en del av dette. Jeg har vært igangsetter og bearbeidet tekstmateriale inn i teateret. Det føles derfor naturlig å fortsette med det i teateret her, og være initiativtaker til nye prosjekter.

Din forgjenger, Hanne Tømta, er blitt omtalt som en djerv teatersjef som har endevendt teateret, funnet nye muligheter og utfordret både stab og publikum. Vil du videreføre dette arbeidet, eller har du gjort deg opp noen tanker om hvordan teateret kan bli enda bedre?

- Hanne har satt i gang ting som det er naturlig å videreføre. For eksempel ved å flytte teaterscenen utendørs (”Eventyr i landskap” på Lundsneset) og å ha ambisjoner om viktige samproduksjoner, som verdenspremieren på Oskaras Korsunovas ”Hamlet”, er et eksempel på.

Du kan i prinsippet spille teater ”overalt”. Teater utendørs kan bli forferdelig dyrt, men samtidig være verd det. Jeg håper og tror at vi kan utvikle spennende konsepter på de forskjellige prosjektene våre gjennom samtaler og nært samarbeid mellom regissør, scenograf og hele teamet som skal stå bak de ulike produksjonene.

Hvordan vil du legge opp repertoaret. Kan vi vente en balanse mellom det kunstnerisk utfordrende og den brede, mer folkelige appellen?

Det ligger i mandatet for teateret at det skal være et bredt repertoar, der ikke bare én stil skal dyrkes. Jeg ønsker mange ulike tilnærminger: lett, tungt, småtungt og smålett. Det er allerede stor bredde i det som skjer på scenen og blant

te dristighet

Arne Nøst har med sin allsidige kulturelle bakgrunn mange tanker om hva godt teater er og hvordan veien blir framover for et av landets beste teater.

aktørene. "Hamlet" var et gjestespill, et samarbeid mellom Rogaland Teater og Stavanger2008. Jeg ønsker å fortsette samarbeidsformer i grenselandet til teater. Jeg har også ambisjoner om å operere i grenselandet mot billedkunst og har gjort meg noen tanker om "musikk-teater".

Arbeidet med repertoaret for neste år har pågått siden nyttår, og noe av det offentliggjøres nå i november," opplyser Arne Nøst.

Den nye teatersjefen tror Stavanger2008 og Stavanger som europeisk kulturhovedstad har gitt folk fine enkeltvisse opplevelser innen kunst og kultur, men tror kanskje kulturåret har hatt større regional enn nasjonal betydning.

-Folk burde teste ut sin nysgjerrighet og utsette seg for ting de ikke vet hva er, mener han.

- Jeg ønsker at folk tør gå på en forestilling de ikke vet hva er. Livet er kort. Jeg ønsker å utfordre konformiteten og det "sløve sinn". Ingen er tjent med å bli mette på skrin pizza for ofte.

Men alle får velge sine egne liv. Kunsten verken kan eller skal "bestemme" over folks valg.

Den nye teatersjefen er også klar på teaterets oppgave: "Vi skal vise frem "mennesket" i alle avskygninger og konfrontere publikum med hvem vi er eller kan være gjennom ulike framsyninger.

Arne Nøst har også klare meninger på støtten fra næringslivet til kunst og kulturformål. Enten det dreier seg om støtte til enkeltprosjekter eller generell pengestøtte gjennom sponsing.

- Er det noe næringslivet kan bli flinkere på?

- For det første tror jeg næringslivet må innse at næringslivet er en del av livet – av samfunnet det selv er en del av, og dette tror jeg det er økende bevissthet på.

Næringslivet tenker vanligvis på egen gevinst. Dette må de utfordres på: Det automatiske spørsmålet "what's in it for me" må utvides til "what's in it for all of us". Det er forholdsvis lett å få næringslivet til å støtte prosjekter enkeltvis, men hvorfor ikke bli litt dristigere, gi mer støtte til "carte blanche", i stedet for å kjøpe ti forestillinger til Maktå på Straen? Teateret er en del av samfunnet, og bedrifter er en del av samfunnet. Jeg savner mer dristighet og ikke bare støtte

” Hvis du blir redd, trekker du deg og da er det alltid lett å ty til de "sikre kort".

til det kommersielle. Den som lykkes i næringslivet tar sjanser. Du hopper, men vet ikke alltid hvor du lander. Dristigheten ligger i avsatsen og innsatsen.

Nøst fremholder at næringslivet, gjennom de enkelte bedrifter består av enkeltmennesker som det er naturlig å

Hanne Tømte gir stafettpinnen til Arne Nøst som nå blir ny teatersjef ved Rogaland Teater.

ønske velkommen i teateret både som tilskuere, men også som delaktige aktører som man ønsker tilbakemeldinger fra. Her har Stavanger kommet langt, mener han.

Hvor viktig er det for utviklingen av et godt teater å ha et solid økonomisk fotfeste. Gir dette større frihet og åpner det for nye muligheter?

- Rent logisk gjør det det. Du har da mulighet å tone ned teateret som "salgs-vare". Hanne Tømte har sagt at det er viktig å ikke bare bli målt i tall. Det er heller ikke vår oppgave. Har du romslig økonomi

kan du tillate deg å "bomme kommersielt". Teaterprosjektet "Mann=Mann" var dårlig besøkt, men det fikk Hedda-prisen for årets teaterprosjekt i 2007, mye på grunn av dristigheten i prosjektet.

På sikt er dette veldig verdifullt for vår profesjon og det øker kredibiliteten til teaterhuset Rogaland Teater.

Arne Nøst er glad for at den norske modellen med såpass tung offentlig økonomi gir oss råd til å utvikle våre spesielle evner i vårt lille språk-samfunn, i motsetning til det han er fristet til å omtale som mer "samlebåndsteater" gjennom de store musikaloppsettinger i Londons West End og New Yorks Broadway, der stykker går i tiår etter tiår med fulle hus og klingende mynt i kassen.

Likevel er oppsettinger som "Skyfri himmel" en viktig del også av Rogaland Teater sin satsing. Men et teater må også ha mulighet å tørre og å feile.

- Hvis du blir redd, trekker du deg og da er det alltid lett å ty til de "sikre kort", mener Nøst som beskriver Rogaland Teater som et velfungerende teater med orden i verktøyskrinet. Ubestridt ett av landets beste!

- Det er motiverte folk som jobber her, vi har et fint ensemble. Det hele er en slags "maurtue", men likevel passe stort. De som jobber her blir sett og teateret har ikke glemte seg vekk i forhold til byen. Det skaper også trygghet å ha tilhørighet i et miljø som nærmest er å beskrive som en slags "familiehygge".

Hva er etter din mening en god teateropplevelse?

- Det er først og fremst en opplevelse som "berører". At du går ut med en endring i kropp og hode, selv om det kan være bitte lite. Det er et eller annet med å sitte i en sal der de som er på scenen "leker og later som", men som likevel er sant og ment på alvor. Når det fungerer gjør det noe med deg. Jeg som tilskuer ønsker et emosjonelt trykk, og en intellektuell utfordring, tyngden ligger ikke i det utilgjengelige.

Teateropplevelsen skal være en unik opplevelse for den enkelte. Det er som å ha 200 ulike kameravinkler rettet fra salen mot scenen og det hele skjer "live", og med en helt annen dristighet og spenning enn det en kinoopplevelse gir, mener Arne Nøst som snart har teppet gå opp på Rogaland Teater, der han gleder seg til å ta fatt på store utfordringer som skal gi oss teatergjengere nye berikende opplevelser.

有人帮我们在挪威做
交易会吗？

我听到许多关于一个公司的正面
消息，公司的名字是: **BITMAP***

(Ryktene om våre produkter og tjenester sprer seg...)

BITMAP*

Lervigsveien 22, 4014 Stavanger, Telefon 51 84 92 30, post@bitmap.no
www.bitmap.no

REKLAMEFOTO SCANNING DIGITAL UTSKRIFT MESSEDEKOR BILDEDATABASE

Vil bygge ”Kvadrat” som

Det er ikke sikkert at gründer, primus motor og daglig leder fram til 2004, Rolf Auestad fra Varhaug, så for seg ved oppstarten i 1995 at Partner Tre A/S skulle vokse til å bli en av landets virkelig store aktører innen byggevarebransjen i Norge. Nå vil de bygge et nytt ”Kvadrat” som kun selger byggevarer.

Tekst: Erik Lindboe
Foto: Hild Bjelland Vik/
BITMAP

La oss ta de harde fakta først: Partner Tre A/S er et engrosfirma innen trelast og bygningsartikler. Leveransene går med andre ord til det profesjonelle markedet, og bedriften leverer nær sagt alt som trengs innen byggebransjen. Hovedkontor og hovedlager ligger på Klepp, med 8500 av de i alt 15.000 kvadratmetrene under tak. Bedriften har dessuten lager i Hillevåg, Varhaug og Nærbø. I tillegg til lager, salg og teknisk kompetanse produserer anlegget på Klepp rundt 450 byggesett i året, inkludert 150 hyttebyggesett. Og på toppen av det hele eksporterer avdelingen på Nærbø boliger i form av byggesett til Tyskland. Rundt 900 boliger har gått til Tyskland de siste 15 årene.

FLERE BEIN Å STÅ PÅ

I dag gir selskapsstrukturen Partner Tre flere bein å stå på. Bedriften har vært et heleid selskap av Mestergruppen Norge siden 2000. I tillegg består Partner Tre av det heleide datterselskapet Partner Tre Invest AS med sine datterselskap Stjernehytten, Mestersalg Forus, Tastarustå Byutvikling og Madla Byutvikling. Fra før er Hå-Bbygg oppkjøpt og fusjonert inn i Partner Tre.

Terje Brakstad overtok som administrerende direktør for fire år siden. Foruten en avstikker til Kverneland Bil kan han vise til hovedfartstid innen bygg: Sju år hos Hetland Hus og hele 13 år hos Block Wathne.

- Vi mente det var viktig for oss å bygge oss opp i bransjen, anskaffe oss de rette

konkurranseelementer. Oppkjøpet av Stjernehytten er ett eksempel på strategien vår. I tillegg har vi investert i eiendom, blant annet sammen med Øgreid- og Kruse Eiendom. På Tastarustå skal det bla. oppføres over 900 boliger og et bydelssenter på ca. 35.000 kvadratmeter. Disse grepene gjør vi for å posisjonere oss. Vi skal sitte i forsetet, og vi ønsker å ha hendene på rattet.

BYGGEVAREBRANSJENS SVAR PÅ KVADRAT

Det er med denne filosofien i bakhodet at Partner Tre A/S trekker i trådene for å åpne et helt nytt konsept innen byggevaremarkedet. Underbruket Mestersalg Forus jobber for tiden på spreng for å klargjøre åpningen av et helt nytt konsept ute på Forus.

- Dette skal bli helt unikt i Norge, sier administrerende direktør Terje Brakstad.

- På Forus kommer vi til å få et kompetansesenter for alt som er relatert til byggevarer. På sett og vis kan vi sammenligne oss med Kvadrat, bare det at vi skal utelukkende konsentrere oss om byggevarer. Under 9000 kvadratmeter tak skal kundene finne et bredt sammensatt utvalg av butikker. Her skal du kunne kjøpe fliser. Og maling. Og rørleggertjenester. Byggeriet skal inn her. Stjernehytten flytter sitt hovedkontor hit, og Partner Tre vil ha en proffavdeling. Dette blir et av landets mest komplette og råeste byggevarehus.

EN SMULE GAMBLING?

Den observante leser har sikkert merket seg stagnasjonen innen byggesektoren. Nybygg av boliger har nærmest bråstoppet, skal vi tro massemedienes fete overskrifter. Kan det være noe dristig for Partner Tre A/S & co å satse så stort på

Forus?

- I fjor kunne det fra tid til annen være vanskelig å skaffe nok byggevarer til aktivitetene, og det var virkelig hett i bransjen. Det er vel grunn til å si at 2007 var et unntaksår, er Terje Brakstads kommentar. - På den annen side så går Rogaland temmelig på tvers av resten av landet. Aktivitetsnivået her er høyere enn de fleste andre steder, og prisene ser ut til å holde seg. For 2008 har vi budsjettet med noe lavere omsetning, men etter de første åtte månedene i år, ligger vi faktisk foran fjoråret, da vi på konsernbasis omsatte for 414 millioner kroner.

- Kan konkurransesituasjonen bli vanskelig når så mange byggevarehus legges til Forus?

Ifølge Terje Brakstad trenger ikke dette være problematisk:

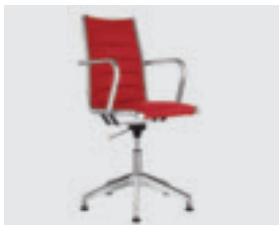
- Vi har sett det samme innen bilbransjen. Flere aktører tiltrekker seg flere kunder. Dessuten vil vårt nye byggevaremarked være noe for seg selv. Vi får et flott bygg, arkitektonisk utradisjonelt både utvendig og innvendig. Den planlagte bybanen kommer til å gå rett forbi oss. Her skal vi satse på en service som kundene skal lete lenge etter andre steder. Folk kan ta bybanen ut til oss, handle, og så leverer vi varene før kundene er kommet hjem igjen. Gambling? Terje Brakstad trekker på det:

- Vel..., jeg vil vel ikke si det på den måten. Men det er klart at dette er utrolig spennende. På den annen side mener vi at konseptet vårt er enestående. Dette har vi tro på!

Administrerende direktør, Terje Brakstad i Partner Tre vil bygge et helt nytt ”Kvadrat” på Forus som utelukkende skal selge byggevarer.

kun selger byggevarer

Ergonomikonsulentent AS

Maskinveien 6. Forus.
N-4065 Stavanger
Telefon: (+47) 51 95 89 80
firmapost@ergonomikonsulentent.as
www.ergonomikonsulentent.as

ERGONOMI konsulentent

Kontormøbler med funksjon og design

Med kompetanse i høysetet

Hvordan skal Stavanger-regionen
skaffe og beholde de gode hodene og de
beste hendene når kampen om kompetansen
stadig blir tøffere?

Hovedforedragsholder:

Tora Aasland

Parallellseminarer:

Tore Christiansen, Bjørn Risa, Per
Gärdsell m.fl.

Sted: Quality Hotel Residence,
Sandnes

Dato: Torsdag 13. november 2008

Klokkeslett: 1200-2000

Påmelding til
forgaard@stavanger-chamber.no
eller 51 51 08 87

Pris: kr. 750 for medlemmer
kr. 1000,- for ikke-medlemmer

Næringstreffet 2008

Tora Aasland

Konferanse?

SIMSALASTAVANGERFORUM!

Vi kan arrangere de største, mest kompliserte tekniske arrangement, men like viktig er fornøyde konferansedeltakere. Med nesten 30 års erfaring som teknisk arrangør vet vi hva, hvor, når, hvorfor og hvordan. Dias eller prosjektor. Hotellbooking eller lavvo. Skinnstoler eller saccosekker. Vi ordner det du trenger, eller alt du ønsker deg.

Ingen arrangement er like - men alle er like viktige.

stavanger forum
www.stavanger-forum.no

Regionale etableringsmuligheter - hvor vil du være?

Gjesdal

Skreddersydd for industri-, lager og logistikkvirksomhet

ipark

Samlingsstedet for gode ideer, næringsliv og FOU-miljø

Forus

Næringslivets knutepunkt i hjertet av Stavanger-regionen

For nærmere informasjon: www.forus.no • www.gjesdal-skurve.no • www.ipark.no

Prosjektsponsor

15 år i Brussel

Stavangerregionens Europakontor har nå vært 15 år i Brussel, skriver Hilde Urdal i Rogalands avis 2. september 2008. Stavangerregionen var den første regionen i Norge som valgte å etablere et eget kontor i Brussel. I dag er de fleste regioner i Norge representert ved egne kontor i Brussel, noe som kan sees i sammenheng med den suksessen Stavangerregionens kontor har hatt. Kontoret har vært svært positivt for næringsliv, forskning, utdanning og kulturliv i regionen. Rosenkildens lesere har i mange år hatt gleden av å få med seg kontorets leder, Pål Jacob Jacobsens,

sine innsiktsfulle og aktuelle kommentarer i magasinet. De utmerker seg ikke minst med at han betrakter Stavangerregionen litt fra utsiden, og bidrar til innsikt i de prosesser på den europeiske arena som har stor betydning for vår egen utvikling. Hans kommentarer er ikke uten snert når han synes vi blir for selvopptatte her hjemme. Og er det noen her som har behov for hjelp med kontakter i forhold til byråkrati, organisasjoner og næringsvirksomheter i forhold til EU, er det bare å klikke seg inn på www.one-market.no. Eller sende en mail til pal@onemarket.be

"Tillit bygges mellom mennesker og kan ikke kontraktfestes"

Bjørn Helliesen [Advokat]

Endringsprosesser preger i stigende grad både enkeltmennesker og virksomheter. Når vi har fått ord på oss til å være nytenkende og annerledes i advokatbransjen, er det blant annet fordi vi har arbeidet tett med våre kunder og forbindelser. Vi er vant til utfordringer innen arbeidsforhold, selskap, skatt og kontrakter.

Advokatfirma Helliesen_Kvernberg AS.
Telefon 51 84 12 20 www.lawyer.no

HELLIESEN_KVERNBERG
ENGASJERTE_MENNESKER

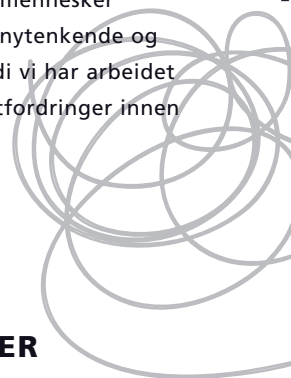

Foto: Tom Hega

Ta et språkkurs idag!

Now also in Stavanger!

Berlitz®

☎ 23 00 33 60
www.berlitz.no

Kontor

i hjertet av

STAVANGER?

www.hesbynett.no
tlf: 51 53 20 53

**Hesbynett har for utleie
fiks ferdige kontorer klar
til innflytting nå!**

Kort vei til alt
Ferdig møblert
Kort eller langtidsbasis
Internett og telefon
Mulighet for ASP/ felles IKT-løsning

HESBYNETT

UNIKE KONTORLOKALER PÅ PIREN

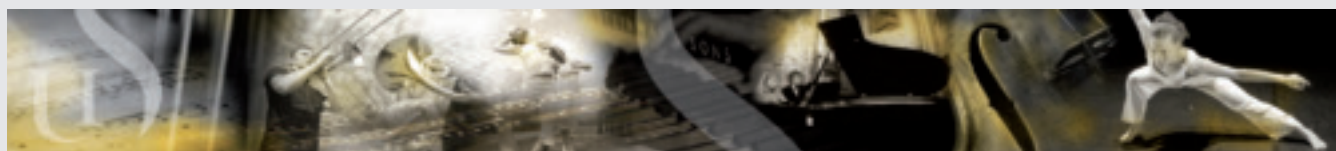
12500 kvm i sjøkanten! Innflytting høsten 2010.

Flere enn 50 kontorbedrifter har valgt å etablere seg hos oss de siste tre årene, nå håper vi dere vil vurdere å gjøre det samme! Vi synes at Hinna Park er regionens mest spennende område. Vi tilbyr både dagens og fremtidens løsninger, flott arkitektur, nærhet til Gandsfjorden og andre fine uteområder. Jernbanestopp, handlesenter, treningssenter, kurs og konferansesenter like ved. Trenger man noe mer?

Hinna Park as, Jåttåvågen 10, 4020 Stavanger Telefon 51 95 73 00 www.hinna-park.no

HINNA PARK

Institutt for musikk og dans | Konserthkalender høsten 2008

SEPTEMBER

Tirsdag 30. september kl 19.30

UiS brass goes classic, messingblåsere fra IMD
Lille konsertsal – Gratis adgang

OKTOBER

Lørdag 4. oktober kl 16.30

Beethovenfest, Masterstudenter fra IMD
Lille konsertsal – Entré

Onsdag 8. oktober kl 18.00

Beethovenfest, Masterstudenter fra IMD/strykere fra SSO
Lille konsertsal – Entré

Lørdag 11. oktober kl 16.30

Beethovenfest, Masterstudenter fra IMD/strykere fra SSO
Lille konsertsal – Entré

Tirsdag 14. oktober kl 19.30

TV-aksjonen 2008, konsert med lærere og studenter fra IMD
Lille konsertsal – Gratis adgang

Onsdag 15. oktober kl 18.00

Beethovenfest, Masterstudenter fra IMD/strykere fra SSO
Lille konsertsal – Entré

Tirsdag 21. oktober kl 19.30

Masterkonsert, pianostudenter fra IMD
Lille konsertsal – Gratis adgang

Tirsdag 28. oktober kl 19.30

Masterkonsert, strykere fra IMD
Lille konsertsal – Gratis adgang

NOVEMBER

Tirsdag 4. november kl 19.30

Schubert/Liszt, pianister og sangere fra IMD
Lille konsertsal – Gratis adgang

Tirsdag 11. november kl 19.30

Unge musikere, møt unge talenter fra Rogaland
Lille konsertsal – Gratis adgang

Onsdag 19. november kl 20.00

Hommage à Olivier Messiaen – Visions de l'Amen
Stavanger Domkirke – Entré

Torsdag 20. november kl 20.00

Hommage à Olivier Messiaen – Harawi
Stavanger Domkirke – Entré

Fredag 21. november kl 20.00

Hommage à Olivier Messiaen – Quatuor pour la fin du temps
Stavanger Domkirke – Entré

Lørdag 22. november kl 18.00

Hommage à Olivier Messiaen – Vingt regards sur l'Enfant-Jésus
Stavanger Domkirke – Entré

Tirsdag 25. november kl 19.30

Masterkonsert, messingblåsere fra IMD
Lille konsertsal – Gratis adgang

Vi flytter!

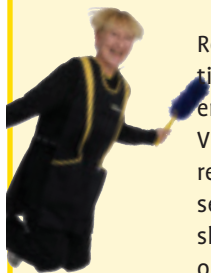
Etter en lang periode i midlertidige lokaler, flytter kontoret tilbake til nye tidsmessige lokaler ved Tinghuset i Stavanger.

Vi ønsker gamle og nye klienter velkommen for et vellykket samarbeid, fra den 1. oktober.

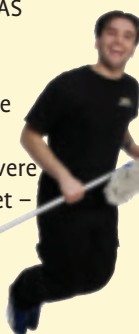
Besøksadresse: Bergelandsgaten 13 (vis à vis Tinghuset i Stavanger) • Telefon: 51 91 75 00 • E post: kontoret@vierdal.no

www.vierdal.no

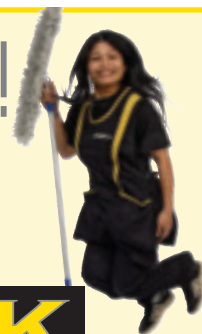
Renhold slik du vil ha det!

Renhold & Konsulentservice AS tilbyr stabil arbeidskraft med engasjerte medarbeidere. Vi har et klart mål om å levere renholdstjenester med høy servicegrad. Våre oppdragsgivere skal oppleve forventet kvalitet – og vel så det – til riktig pris.

Vi hadde et godt år i 2007 – med stor tilgang på nye kunder. Men det er stadig rom for flere. Ta kontakt, så gir vi deg et prisoverslag.

Kvalabergveien 21, 4016 Stavanger.
Telefon 51 90 50 00. Telefaks 51 90 50 09.
E-post: post@renkons.no
www.renkons.no

Grønn SERVER

www.hesbynett.no
tlf: 51 53 20 53

Tenk nytt

Garantert minst 99,95% oppetid

Du har 100% kontroll på innhold og kostnader

Du reduserer installasjonskostnadene med ca 4 timer

Med virtuell server sparer du miljøet både ved redusert strømforbruk og redusert materialbruk

HESBYNETT

Bjørn Kvalsvik Nicolaysen

Bjørn Kvalsvik Nicolaysen har arbeidd ved Universitetet i Bergen og Université March Bloch i Strasbourg. Han arbeidde 1996-98 med kunst- og kulturfomidling ved HiS og har vore professor i lesevitenskap ved Universitetet i Stavanger (tidl. HiS) sidan 2002. M.a. leiar for mastergradsprogrammet i lesevitenskap og Literacy Studies.

Godheitsmakt og begeistringsplikt

”Stavanger lever opp til sitt rykte – her er den reneste hallelujastemning”, sa den alltid freidige fredsforskar Johan Galtung på Peace Point Summit for litt sidan. Meir presist vil eg hevde at sjølv dei mest sekulære, ateistiske miljø her i byen har ein tradisjon frå lekmannsrørslene: Skiljet mellom ”helliggjørelsesmøte” og ”saliggjørelsesmøte”, altså indre oppbyggelse og ytre arbeid til frelse for andre, ligg igjen som eit ubryteleg mønster.

Når vi går på interne møte, for eksempel på Universitetet, kjenner mange på at det er forventa at vi skal støtte og styrke kvarandre og særleg leiarane i lovsang over kor godt det går eller kor lite problem vi (eigentleg) har. Dinest skal vi gå ut og fortelje verda kor gode vi er og at alle vil ha glede av å bli som vi, eller at om dei sluttar seg til vår spesielle måte å sjå ting på, vil verda bli betre. At det somtid er rett uklart koss UiS ser på verda, kan henge i hop med at frelses-retorikken skliar over i marknadsføringsretorikk. Den er med naudsyn mindre oppteken av å peike på synder og skavankar enn å selje produktet, same kva for eit utviklingsnivå dette har. Jubelmøta til dei karismatiske rørslene frå 1800-talet og fram har såleis mykje sams med salsmesser av alle slag.

Lekmanns-retorikken høyrer så tett saman med outsider- og underdog-posisjonen i høve til dei andre universiteta, at det er vanskeleg for til dømes UiS å skifte gir, og komme over på ein meir ”høgkyrkjeleg”, det vil seie ordinær kritisk-analytisk, universitetstone. Mitt ærend her er no heller ikkje å krevje det, kvar får vel syngje med sin nebb, men å peike på at vekslinga mellom lovtale og over-tale/overtaling uvegerleg fører med seg ei begeistringsplikt.

Når begeistringa manglar, kjenner dei leiande krefter somtid at det vert naudsynt å innføre sanksjonar – det ligg visst ofte nærare for hand enn oppmuntringar. Opposisjonen smiler då gjerne utetter og surmular for seg sjølv, noko som kan føre til sabotasje av dei gode planar. Slik mot-strategisk tenking i organisasjonslivet er ein av fleire effektar av ”godhetsdiskursen” (den kontinuerlege talen om det gode), som samfunnsvitaren Jill Merethe Loga, opphavleg frå Rogaland, tok doktorgraden om ved Universitetet i Bergen i 2004: ”Godheitsmakt: Verdikommisjonen mellom politikk og moral”. Ho skreiv om det fenomenet at Noreg framstiller seg som god, omtenksam og

retteleiande, førande kraft over alt i verda, noko som er undertrykkjande i seg sjølv om ikkje anna, så av di det er umogleg å diskutere.

Forfattar og retorikk-ekspert Georg Johannesen (1930-2005) kommenterte avhandlinga til Loga slik: ”Mot ondskapens akse står godhetens akse, den går fra Oslo via Roma og Jerusalem til Nepal”. Eller sagt på ein annan måte: Godheits akse føreset at visse andre grupper eller menneske er vonde. Linene i terrenget er stukne ut, det er umogleg å endre kursen fordi avvik per definisjon er av det vonde. Mottoet blir: Hald deg til den opptrukne sti. Det er vel også grunnen til at Verdikommisjonen, som Loga granska, fekk så lite å seie for noko som helst.

Det er ingenting i vegen med å vere begeistra. Og det finst genuint gode menneske og gode idear. Men det er eit kraftfullt retorisk maktinstrument å forlange at folk skal vere begeistra, og dermed å føresetje at om dei ikkje er det, så er dei ikkje gode – nok. Kulturbyrået har langt på veg vore ei forsterking av dette kravet om begeistring i denne bykulturen; noko som har ført til utmatting hos nokre av dei mest aktive og til litt undrande framandgjerding hos mange av oss andre, vi som har lagt merke til at det ikkje er så mykje av den regionale kulturen som er blitt framheva, og som spør kva som skal skje etterpå, etter eit år med kontinuerleg feiring av alt det som er godt og best.

Når vi no ein gong har universitet i denne byen, får vi vone at det – liksom den berømmelege nytestamentlege surdeigen – er med på å utvikle ein normal, open offentleg samtale ut frå kritiske analytiske prinsipp. Føresetnaden er sjølvsagt at universitetet sjølv prøver å finne meir nøkterne former å eksistere på enn den kontinuerlege vekslinga mellom ”oppbyggelse” og frelse.

SSB: – Kan bruke 30 oljemilliarder årlig

Politikerne kan bruke 30 milliarder kroner mer fra oljefondet hvert år på vei og jernbane uten å ødelegge norsk økonomi, mener Statistisk sentralbyrå (SSB), ifølge Hegnar Online 6. september 2008. – Investeringer i denne størrelsesordenen kan gjøres innenfor handlingsregelen, som sier at staten kan bruke inntil fire prosent av de oppsparte oljeinntektene, sier forsker ved SSB Torbjørn Eika til Bergens Tidende.

Han understreker at dette er avhengig av utviklingen i oljefondet, som blir styrt av oljeprisene og utviklingen på børsene rundt omkring i verden. De siste årene har regjeringen brukt over 20 milliarder kroner mindre enn handlingsregelen tillat-

ter. Dette av frykt for økt press på økonomien med renteoppgang og inflasjon. Eika sier at hvis disse pengene hadde blitt benyttet til investeringer til vei og jernbane, så hadde virkningene vært beskjedne på norsk økonomi. – Renta ville ha økt noe og konkurranseutsatte bedrifter ville ha møtt vansker, men hvordan man enn snur og vender på det så er 30 milliarder kroner bare en liten del av den samlede norske økonomien. Dessuten ville en stor og økende del av investeringene gått til utenlandske entreprenører og utenlandsk arbeidskraft, sier Eika.

Invitasjon Bli med og nyt Det norske måltid!

Næringsforeningen inviterer alle matglade til å ta del i et storslått norsk måltid i Stavanger Forum **torsdag 30. oktober**. Festmiddagen er høydepunktet i den landsomfattende Jakten på smaken av Norge som i år gjennomføres for første gang.

Det norske måltid- Jakten på smaken av Norge er en konkurranse som pågår i disse dager, og som skal kåre og premiere de aller beste råvarene og matproduktene fra land og sjø i samtlige fylker. All vinnermaten i fylkene går til den nasjonale finalen der en jury ledet av tidligere Bocuse d'Or-vinner Bent Stiansen skal kåre Norges aller beste råvarer og matprodukt. De nasjonale vinnerne vil i sin tur danne grunnlaget for et utsøkt festmåltidet.

Da verdens kanskje aller mest anerkjente kokk, Paul Bocuse, besøkte Stavanger i forbindelse med Bocuse d'Or-arrangementet i juli, proklamerte han at verdens beste råvarer er norske. Utgangspunktet for å skape et minnerikt måltid er altså de beste!

Prisen for hele måltids-vin- og festpakken er satt til 2 500 kroner per kuvert.

For mer informasjon og påmelding: www.stavanger-chamber.no

Næringsforeningen i Stavanger-regionen er prosjekteier for Det norske måltid- Jakten på smaken av Norge, mens Harald Osa er prosjektleder.

Sparetips

med GRATIS LUNSJ

www.hesbynett.no
tlf: 51 53 20 53

Live presentasjon av nye telefonløsninger

- Kan vi ringe gratis fra mobiltelefonen?
- Kan vi ringe gratis fra fasttelefonen?
- Kan vi bruke den samme telefonsentralen vi har i dag?
- Kan vi få mail på mobiltelefonen?
- Hvor mye sparer vi?

14. og 17. oktober 11-12.30
påmelding til post@hesby.net
Klubbgata 6, Stavanger

HESBYNE

Kultur gir energi!

Lyse er en av hovedsamarbeidspartnerne til Stavanger2008. Det betyr at vi skal gjøre det vi kan for at Norges største kulturarrangement noensinne blir en suksess. Bli med på det som skjer i løpet av 2008 – først da blir det en folkefest, full av glede og energi.

STRØM TELEFONI BREDBÅND
NATURGASS VARME

Nei til forbud mot plastposer fra SFT

Statens forurensningstilsyn (SFT) advarer mot å forby plastposer i Norge – av miljøhensyn, skriver nettsiden til bladet Dagligvarehandelen. Miljøvernminister Erik Solheim (SV) varslet i mars at han så for seg et forbud mot plastposer. SFT peker på at plastposene bare utgjør 1 prosent av husholdningsavfallet, og at de spiller en viktig rolle i dagens avfallshåndtering. 60 prosent av plastposene benyttes til emballasje for restavfall fra husholdningene, og 22

prosent brukes til emballasje for annet avfall. Resten leveres til gjenvinning, og bare 3 prosent ender som restavfall selv.

Tilsynet mener heller ikke at plastposer med en større andel nedbrytbart planteråstoff vil være mer miljøvennlig. Dette fordi det er vanskeligere å gjenvinne dem fordi kvaliteten på råstoffet er dårligere, slik at de kan føre til et økt miljøproblem hvis innslaget av dem blir for stort.

Heller ikke papirposene vurderes som et godt alternativ, fordi produksjonsprosessen krever mer vann og energi, og avfallsmengden er større.

SFT ser heller ikke behov for en ekstra avgift for å begrense bruken av plastposer, og peker på utviklingen med at bruk av handlenett har fått mye positiv oppmerksomhet og markedsføres i større grad enn før.

Nye bedrifter/ medlemmer

Flere nye bedrifter og medlemmer har meldt seg inn i Næringsforeningen siden 9. mai 2008. Pr. 10 september 2008 hadde foreningen 1489 bedrifter og 3422 medlemmer.

INDUSTRIKONSULT AS
Vinjars AS
Statens Kartverk Sjø
Peak Well Solutions
Norwegian Petroleum Consultants (NPC)
Saipem SpA

Norsk Helikopter AS
Biomedisinsk Senter
Wellcem AS
Fugro-Jason
ResQ Stavanger
Partner Tre AS
Corridor Stavanger AS
Leco Marine AS
Skoleskipet GANN
Finn Eiendom AS
Coil Investment Group
Offshore Media Group AS

Mintra
Wiig Gartneri A/S
Tide Reiser AS
Langdon Business Solutions
Advokatfirmaet G-Partner AS
Sparebanken Vest
Simtronics ASA
Koh Kho Khao Villas AS
Fiskebekk Barnehage BA
Benzen AS
Protector IP Consultants AS

Møter i Næringsforeningen oktober og november 2008

02.10.08

"Alle har en Elling i seg"

Rosenkildehuset

Kl. 1100 – 1500

Her tar vi "Elling" på alvor og ser på hvilken ressurs han/hun er for arbeidstakere og bedrift.

Vi får besøk av Film regissør Petter Næss og Thomas Kjos-Kendall.

Næss er mest kjent for å ha regissert filmene Abslutt Blåmandag, Elling, Bare Bea, og den tredje filmen om Elling, Elsk meg i morgen. I 2004 signerte han en avtale med studioet 20th Century Fox om å regissere tre filmer, en av dem var Earthbound, en film der Jennifer Lopez hadde hovedrollen. Hans film Elling ble i 2002 Oscar-nominert til kategorien "beste utenlandske film"

Kjos-Kendall, teolog og gestaltterapeut, har jobbet som terapeut, coach, seminarleder, foredragsholder og megler siden 1995. Han er opptatt av de mellommenneskelige prosessene som skjer når vi samhandler, og ønsker å støtte både individ og gruppe på veien mot en dypere innsikt om seg selv. Han mener at økt bevissthet omkring verdier kan være en stor ressurs for både for hver enkelt og for hele organisasjonen

07.10.08

Liten bedrift eller gründer: Eierskap på godt og vondt!

Rosenkildehuset

Kl. 18:00 – Kl. 21:00

Hvordan dele på eierskapet hvis du må ta inn andre? Firmaet trenger flere ressurser kanskje både penger og kompetanse! Seminaret er ment til å bevisstgjøre og gi nyttige råd i forbindelse med rollefordelinger, avtaler og andre avklaringer, og det vil bli gitt en case presentasjon.

Foredragsholdere:

John Avaldsnes, Ernst & Young Advisory Norway, Jan Inge Røyland, SR Investering og Åge Westbø, Skagenfondene

13.10.08

Samling på Jæren

Rosenkildehuset

Kl. 18:00 – Kl. 20:30

Næringslivet i Rogaland har vært i rivende utvikling de siste 30 årene. Samtidig har vi et kommunekart på Jæren som stammer fra 1960-tallet. Dette oppleves som en stadig større hemsko for næringslivet vårt. Viktige spørsmål blir da: Hvor hemmende er dagens kommunestruktur for verdiskapingen i regionen? Hva kan vi tjene i politisk innflytelse ovenfor sentrale myndigheter ved en annen organisering enn i dag? Hvilke utfordringer gir dagens kommunemønster i forhold til åpenhet og innsyn i beslutningsprosesser? Er det mulig å endre kommunestrukturen uten å svekke lokaldemokratiet?

16.10.08

Energy quiz

Rosenkildehuset

Kl. 1900-2100

Unge nettverksbyggere for energi i Næringsforeningen har en visjon om å skape en kraftfull nettverksarena for unge i energibransjen i Stavanger-regionen. Vi inviterer til energy quiz og uformell samling på loftet i Rosenkildehuset

17.10.08

Kapital, kompetanse og nettverk.

Rosenkildehuset

Kl. 11:00 – Kl. 12:30

Hvordan kan Innovasjon Norge bidra til nyskaping vekst og omstilling i din bedrift? Innovasjon Norge, sammen med Siva og Forskningsrådet, rår over et bredt spekter av virkemidler som bidrar til nyskaping og omstilling i næringslivet. I dette møtet blir det gitt nyttig og oppdatert informasjon om ulike ordninger som bedrifter, enkeltvis og sammen med andre, kan få tilgang til. Det handler om nettverksprogrammer, tiltak for kompetanseheving, låneordninger og IFU/OFU-kontrakter. Det er godt mulig det offentlige apparatet forvalter ordninger som du ikke vet om, men som kan være nyttige for din bedrift!

Foredragsholder:

Karl Bøe Skogen, direktør, Innovasjon Norge, Rogaland.

23.10.08

Introduksjonskurs i styrearbeid

Rosenkildehuset

Kl. 09:00 – Kl. 15:45

Fokus på styrearbeid er økende både nasjonalt og internasjonalt. Kurset gir innsikt og kompetanse i styrearbeid og passer for aksjonærer, bedriftsledere, styremedlemmer (også ansattrepresentanter) og andre som skal bistå styret eller har interesse for styrearbeid.

29.10.08

Stjernetreff

Rosenkildehuset Kl. 18:00 – Kl. 21:00

Stjernetreff - en ny type møteplass med godt rom for nettverksbygging
Stjernetreffene er et initiativ fra ressursgruppen for grunder, og det er lagt vekt på tid til mingling, erfaringsutveksling og nettverksbygging blant deltakerne. Dette er treffstedet for medlemmer i Næringsforeningen som ønsker å utvide sitt nettverk, samtidig som vi ønsker både nye grundere, ledere og studenter velkommen. Vi oppfordrer eksisterende medlemmer å ta med seg noen de kjenner! På vårt første stjernetreff har vi gledet av å presentere Kristine Landrè Meling fra

Assessit som skal lære oss å mingle. Dette blir et lærerik og inspirerende foredrag om hvordan du kan skape og ivareta ditt profesjonelle nettverk.

30.10.08

Det Norske Måltid Stavanger Forum

Jakten på Det Norske Måltid er over, vi feirer med et storslaget måltid, og en flott fest! I 2008 har vi startet Jakten på smaken av Norge. I samtlige fylker er det nå konkurranse om å kåre de beste lokale råvarene fra land og sjø, og det beste lokale matproduktet. Vinnerne i fylkene går videre, og blir med i konkurransen om Norges beste råvare og matprodukt. Vinnerne her, råvarene og produktene, danner i sin tur grunnlaget for et fabelaktig måltid og en stor fest i IMI-hallen 30. oktober. Dette blir virkelig Det norske måltid! Alle matglade mennesker som i tillegg vil være med å løfte fram norske råvarer og norsk matkultur bør få med seg dette!

31.10.08

Boligkonferansen

Stavanger Forum Kl. 08:00 – Kl. 13:00

Næringsforeningen i Stavanger-regionen v/ ressursgruppen for Bygg og anlegg arrangerer for 7. gang den regionale Boligkonferansen i tilknytning til utstillingen i Stavanger Forum, Boligforum. Konferansen er en møteplass for alle aktører i boligbransjen. I tillegg retter konferansen fokus mot sentrale boligpolitiske utfordringer og boligløsninger. I år står bla. Kostnadsutviklingen i boligprosjekter, husbankens rolle og Ryfast på agendaen.

31.10.08

Makt og påvirkning i lederskap

Rosenkildehuset Kl. 11:00 – Kl. 12:30

Foredrag ved Kristin Engh, AFF. Engh har lang erfaring som foredragsholder innen områdene ledelse, organisasjonsutvikling og bedriftskultur.

04.11.08

Møt kundene med fantastisk teknologi

Rosenkildehuset Kl. 19:00

Gjør firmaet til en attraksjon for kunder og ansatte ved hjelp av interaktivitet og design! Media Farm og Arkidea står bak unike prosjekter som besøkscenteret i Europa-parlamentet, ONS-stands, MiniTinget og Aftenbladets Deadline. På dette møtet vil de vise deg fantastisk teknologi og fortelle deg om hvordan du kan skape attraksjoner på et arbeidssted, og hva dette betyr for både kunder og rekruttering av nye medarbeidere. Du får et innblikk i framtidens merkevarebygging.

Pål Jacob Jacobsen

Stavanger-regionens Europakontor
 pal@onemarket.be
www.one-market.org

Norske studenter blir helst hjemme

Med økt internasjonalisering bør krav til at nyansatte har utenlandserfaring øke.

I EU er det først og fremst Erasmus-programmet som skal bidra til at studentene får en utlandserfaring som de europeiske arbeidsgiverne behøver. Over 1,5 millioner studenter i Europa har fra starten i 1992 vært på et 3-12 måneders studieopphold i et annet europeisk land. Det geniale med Erasmus er at oppholdet godkjennes på hjemmeuniversitetet, og at studentene samtidig får økonomisk støtte til å klare seg under oppholdet i Barcelona, Berlin eller Montpellier. Studentene kommer hjem med økt kulturforståelse, nye faglige perspektiver og adresseboken full av nye venner.

Norge er med i Erasmus, men mange høyskoler og universiteter sliter med å skape interesse for dette suverene tilbudet som universiteter i andre land må kvotere bort til de beste studentene. Til tross for kostnadsnivået i Norge vil flere studenter hit enn antallet som vil ut.

Parallelt med dette har antallet norske heltids-utenlandsstudenter sunket med 22 prosent på fem år. Denne gruppen domineres nå av medisinstudenter i Ungarn og Polen som ikke får plass i Norge, mens andre grupper som har større behov for et internasjonalt perspektiv velger å bli hjemme. I de baltiske landene er problemet helt motsatt. Her drar nesten 50 prosent av studentene til utlandet. Veldig mange blir der, og det er heller ikke noen bra situasjon.

Erasmus er en bra mellomting og burde passe perfekt for Norge. Årsaken til den manglende interessen er nok blandet, men her er noen som jeg har kommet over:

- Feriereiser har gjort oss mindre kulturelt nysgjerrige – vi tror at vi har sett "alt".
- Mange tror at engelsk holder, og er ikke interessert i et andre fremmedspråk.
- Veldig mange norske studenter har jobb ved siden av og er redde for kortsiktig tap av penger (på bekostning av akademisk ambisjon?).

Vi behøver derfor universiteter og foreldre som gir de norske studentene et spark bak for å ta et utenlandsopphold. Vi behøver også personalsjefer som krever riktig utenlandserfaring – inklusive språkkunnskaper utover engelsk når de nyansetter. Norges mest internasjonale region bør gå foran med godt eksempel.

Volvo kjøper du hos BilForum!
Nå kan du bestille din nye XC60

HELT NYE VOLVO XC60

– den sikreste og mest fantastiske Volvo noen gang!

BilForum har gleden av å introdusere nye Volvo XC60.

De lidenskapelige formene, det kraftfulle uttrykket og det høyteknologiske utstyret gjør at modellen karakteriseres som den sikreste og mest fantastiske Volvo noen gang! Du må dessverre vente til høsten med å se den med egne øyne, men da lover vi til gjengjeld å gi deg en bilopplevelse du sent vil glemme. Bestill nye Volvo XC60 nå, prøvekjør den i november. For jevnlig nyhetsoppdateringer, klikk deg inn på www.bilforum.no.

BilForum - det naturlige valg

STANDARDUTSTYR

- City Safety sikkerhetssystem
- Audiosystem i verdensklasse – tre nivåer
- LED-lamper bak
- Motordreven bakluke m/fjernkontroll
- Romslig bagasjerom på hele 490 liter
- Firehjulsdrift

VELG MELLOM TRE MOTORER:

- T6 med 285 hk
- D5 Turbodiesel med 185 hk
- 2.4 Turbodiesel med 163 hk

Volvo XC60 - første modell i verden med City Safety som standardutstyr!

Volvo. for life

www.bilforum.no

FORUS: MASKINVN. 1 TLF. 51 81 05 00 ÅPENT: 8.30 - 17 TIR. TIL 20 LØR. 10 - 14
BRYNE: REEVN. TLF. 51 77 16 10 ÅPENT: 8 - 15 TIR. 10 - 20 LØR. 9 - 13

BilForum
EN DEL AV BILIA-KJEDEN

...., trur eg!

Sykehusene går mot et underskudd på 900 millioner i 2008. Det er nesten halvparten av underskuddet i fjor, men nok til å gi helse- og omsorgsministeren hodepine. - Blir du den neste ministeren i en lang rekke som lover bot, bedring og balanse uten å innfri?

- Ja, jeg gjør nok det. Men dersom jeg får velgernes tillit i valget neste år, lover jeg at sykehusene kommer i balanse i min statsrådsperiode, sier Hanssen, som ser lys i tunnelen for en skakkjørt sykehusøkonomi.

Aftenposten 5. september 2008

Endeligt dreid følet!

Samferdselsminister Liv Signe Navarsete (Sp) tar til orde for å ta milliarder fra oljefondet for å bruke på veier og jernbane. - Jeg mener vi må kunne bruke mer av oljefondet til realkapital i stedet for til aksjer i utlandet. Og jeg vil arbeide for å få dette inn i Nasjonal Transportplan, sier samferdselsministeren til Bergens Tidende. På spørsmål om hva hun vil bruke oljemilliardene til, svarer hun Kyststamveien og jernbanenettet rundt Oslo. *ABC –nyheter (etter NTB) 5. september 2008*

Flere budsjettlekkasjer

Forsknings- og høyere utdanningsminister Tora Aasland lover å gjeninnføre øremerking av stillinger til kvinner i akademien i løpet av 2009. Det var under den årlige Kristine Bonnevie-forelesningen ved Universitetet i Oslo tirsdag at Tora Aasland (SV) bekreftet at øremerking av stillinger for kvinner i akademien skal inn i statsbudsjettet for 2009.

- Gjeninnføring av øremerking kommer i 2009, sa ministeren. Hun slo fast at vi fremdeles har en lang vei å gå når det gjelder kvinners likeverdige deltakelse i akademien. - Naturvitenskapene og de teknologiske fagene henger spesielt langt etter. Disse fagene er noen av de viktigste for oss i tiden framover, og vi må klare å gjøre oss nytte av all den hjernekraften vi har, sier Aasland. *Katrine Ree Holmøy frilansjournalist, KILDEN, forskning.no*

Trekk opp persiennene

Norske historikarar må slutta å gnikka på nasjonalstaten, meiner professor Jarle Simensen. No har han gitt ut boka Internasjonalisering i historiefaget, der han diskuterer korleis historiefaget kan overskrida sitt nasjonalt orienterte utgangspunkt. «Historikerne er de mest provinsielle», hevda den norske sosiologen Vilhelm Aubert på 1980-talet. Han kritiserte norsk samfunnsvitenskap, med unntak for sosialantropologi og

samanliknande politikk, for å vera for opp-tekte av Noreg. Men historikarane var altså dei verste.

Morgenbladet 3 - 11- september 2008

På tross av arvesynden

Sivilisasjonen overføres ikke ved arv, men må erverves på ny for hvert individ....

Antoine Rivarol, 1753-1801, fransk forfatter.

Nasjonalstatens røtter

Den moderne nasjonalstaten bygger på en forutsetning om at de stater fungerer best der kulturelle og politiske grenser faller mest mulig sammen. Nasjonalstatene har institusjonalisert et fellesskap i holdninger og referanser, samtidig som partier og presse har representert en variasjon i fortolkning og løsning av politiske utfordringer. Denne kombinasjonen av enhet og mangfold har de siste to hundre år fungert vel så bra som en tidligere kombinasjoner av Kirke og Konge. Den norske nasjonsbyggingen har, som demokrati- og velferdsbyggingen, langt på vei vært et radikalt anliggende. Konservatismen er dels blitt oppfattet som bremseklosser, dels som en korrigerende instans.

Sigurd Skirbekk i Minerva, 29. juli 2008

Når kunden får si sitt....

Hjemmesykepleie levert av private bedrifter får det beste skussmål i en ny undersøkelse utført for Oslo kommune av Asplan Viak. Evalueringsrapporten, som ble lagt frem torsdag, viser at tre av fire brukere er fornøyd med fritt brukervalg-ordningen i Oslo.

NHOs nettside 5. september 2008

Hva med resten?

2007 oppnådde man for første gang målet på 30 prosent materialgjenvinning av plastemballasje. Målet ble oppnådd ett år før fristen ble satt i bransjeavtalen.

- Dette er resultatet av et godt samspill mellom statlige myndigheter, næringsliv, kommuner og den enkelte innbygger, kommenterer administrerende direktør Jaana Røine i Grønt Punkt Norge.

Tur-retur nr 3 - 2008

Lederkurs I

En leder med suksess er den som kan delegere alt ansvaret, plassere all kritikk hos andre og innkassere all æren selv.

Ronald Reagan (1911 - 2004), amerikansk skuespiller, politiker og president

Lederkurs II

Alt det vi foretar oss, har en virkning. Men det kloke og riktige vi gjør, fører ikke alltid til et gunstig resultat, og det gale vi gjør, bringer ikke alltid ugunstige følger, ofte virker det stikk motsatt.

Johann Wolfgang von Goethe (1749 - 1832), tysk dikter, humanist og naturvitenskapsmann

Lederkurs III

Å spørre 'Hvem skal være sjef?' er som å

spørre 'Hvem skal synge tenor i kvartetten?' Det bør selvfølgelig den som kan synge tenor. *Henry Ford (1863 - 1947), amerikansk bilfabrikant*

Selvskryt skal man lytte til

Tirsdag inviterte flertallskoalisjonen i Sandnes til møte for å oppsummere egne prestasjoner så langt. Selv er de veldig fornøyde. Det var duket for å gi seg selv et reelt skulderklapp da flertallskoalisjonen var samlet for å oppsummere deres første åtte måneder med styring i Sandnes. Blant prestasjonene ble barnehagedekning, boligsosial handlingsplan, midler til vedlikehold av kirker og skoler og midler til kunstgrasbanene trukket fram. Politikerne skryter av et godt samarbeid der alle får fram saker som er viktige. *Sandnesposten, Katrine Paulgaard-Pettersen 3. juli 2008.*

Danmarksferja til Risavika

Fjord Line kutter ut Egersund som anløpshavn for danmarksferja. Nå blir Risavika i Sola kommune ny ferjehavn. Også Haugesund kuttes ut, og i Danmark forlates Hanstholm til fordel for Hirtshals. Beslutningen ble tatt på onsdag. For Fjord Lines del håper vi beslutningen er rett. Selv om ferja forsvinner fra Egersund, vil det være en fordel om rederiet kan tjene penger i framtida. Det øker sjansene for at de resterende arbeidsplassene innenfor ledelse og administrasjon blir værende lokalt.

Leder i Dalane Tidende 22. august 2008

Litt generalisert om kunnskap

- På sporten og politisk avdeling er kunnskap og spesialister en selvfølge. Men med unntak av kritikere, så virker det som man i kulturredaksjonene helst ønsker seg journalister som er ikke-spesialister og kan dekke alt, uttaler Blom som også ser kunstfeltet som særlig utsatt i denne situasjonen. Hun advarer mot at Marianne Aulie-syndromet kan ramme norsk presse oftere fordi «"generalister" uten spesialkunnskap er lite egnet til å sile informasjon og vurdere vesentlighet. De kan sjelden sette dagsorden, og blir lett fritt vilt for markedskreftene» sier hun. Forfatter Tore Renberg er også kilde i situasjonsbeskrivelsen og om litteraturredningen gjør han følgende betraktning: - Litt generalisert kan vi si at norske medier har lagt seg flat for ungdommen og det som er kortvarig og dagsaktuelt. Mediene er veldig opptatt av det salgbare, noe som fortrenger det som ikke er så lett å omsette i en fargerik drakt. Og det er synd, selv om jeg ikke er entydig negativ til tabloidiseringen av pressen. Hvis kulturen blir bevoktet av bare tunge medier, så ender den jo lett opp i en form som ikke kommuniserer med folk.

Norsk Kritikerlags nettside

Rasmus Kvassheim

Hva betyr egentlig regional attraktivitet?

Næringsforeningen i Stavanger-regionen, de aller fleste kommunene på Nord-Jæren og flere av de større bedriftene i regionen har i sine visjoner klare tanker om å videreutvikle regionens attraktivitet. Stikkord er næringsutvikling og innbyggernes bo- og livskvalitet.

Demografien i Norge er i sterk endring og viser spesielt økt bosetting i alle regioner som er såpass heldige å ha et universitet i sin midte. Den største veksten finner vi i østlandsregionen, som framstår både koordinert og framtidsrettet, og følgelig må tilskrives høy grad av attraktivitet.

Så langt er det få som har definert nærmere hva vi egentlig legger i økt attraktivitet for regionen og mot hvem attraktiviteten egentlig skal rettes. En felles regional plan for prioriteringer av viktige tiltak har fremdeles ikke sett dagens lys.

Foregriper vi denne prosessen ser vi fort at attraktiviteten nødvendigvis må omhandle vår regionale evne til å tiltrekke oss kompetente unge mennesker. I kompetansebildet inkluderer vi og verdsetter selvfølgelig både teoretiske og praktiske kunnskaper.

Hvilke faktorer er viktige for unge ambisiøse mennesker når de skal gjøre sine valg?

Hvordan prioriterer unge mennesker valg av arbeid, bomiljø og livskvalitet?

Hvilket forhold har de til miljø, kollektivtransport og tjenester fra offentlig sektor?

Hvilke forventninger har de til sine arbeidsgivere og ledere?

Som vi forstår av spørsmålene kan vi trygt konkludere med at vi er mange som kan vente oss betydelige utfordringer fra disse i nær fremtid.

Nyutdannet ungdom forbindes gjerne med miljøbevissthet, men når denne viktige arbeidstakergruppen tilbys kollektivtransport som tidsmessig krever dobbelt til tredobbelt av tidsbruken

i forhold til bruk av egen bil, blir valget enkelt. Tidsklemma presser på med transport til og fra barnehager, besøk på trimsentre og innkjøp av varer til den daglige husholdning. Tidsfaktoren er en ressurs som heldigvis opptar unge mennesker og som oppleves ineffektivt og demotiverende, og blir vår store utfordring.

Lørdag 13. september kunne Stavanger Aftenblad melde om et nytt privat helsetilbud, Kolibri Medical Group, som vil ha flere kontorer på Nord-Jæren og som tilbyr spesialdiagnostisering, akuttmedisinske tjenester og bedriftshelsetjenester. Hva er det i vårt velorganiserte samfunn som åpner for privat helsetilbud?

Svaret er åpenbart! Det offentlige helsetilbudets manglende respekt for pasienters knapphetsressurs - tidsfaktoren. Mye venting - både til diagnostisering og perioden frem til start av behandling - er en kjent hverdag for de fleste av oss.

Kompetente og prestasjonsorienterte mennesker stiller store krav, både til egen tidsanvendelse og til sine omgivelser. Både private og offentlige tilbydere av tjenester vil oppleve nye utfordringer for å imøtekomme forventningene til servicekvalitet. Hvordan denne viktige arbeidskraften opplever å bli pådyttet helsekøer og en lite framtidsrettet infrastruktur, er lett å forstå. Flere av kollektivtilbudene oppleves kort og godt lite attraktive.

De regioner som evner å organisere tilbud av tjenester; private og offentlige, utviser respekt for andres tidsbruk. På den måten etterleves visjonen om attraktivitet, hvilket i neste omgang betyr av kampen om kompetent arbeidskraft kan vinnes. Dette legger det beste grunnlag for framtidig næringsutvikling. Kampen vinnes kun gjennom en regional samhandling bygget på utstrakt offentlig og privat samarbeid.

Næringsforeningen i Stavanger-regionen er en viktig medspiller i dette arbeidet!

Rasmus Kvassheim

Laila Haugland

Utviklingssjef i
NCC Property
Development.

Laila Haugland (41) er ansatt som utviklings-
sjef i NCC Property
Development. Hun skal
ansvar for NCC sin
satsing på eiendoms-
utvikling i Stavanger-
området og er allerede
i gang med planleg-
ging og utvikling av

Stavanger Business Park på Forus. Haugland er utdannet som jurist og var tidligere ansatt i Smedvig Eiendom hvor hun hadde rollen som daglig leder i Ipark AS. Hun har også flere års erfaring fra kommunesektoren.

**Anne Siri
Høiland**

Leder av NCE
Culinology.
Norwegian
Centres of
Expertise (NCE)

Anne Siri Høiland (44)
er ansatt som leder
av NCE Culinology.
Norwegian Centres
of Expertise (NCE) er
et klyngeutviklings-
program i regi av
Innovasjon Norge, SIVA
og Forskningsrådet.
NCE Culinology er et

nasjonalt samarbeidsprosjekt innen matsatsing der Måltidets Hus i Stavanger vil være en viktig arena for samarbeidet.

Anne Siri Høiland har høyere utdanning innen næringsmiddel-
fag og har jobbet i 18 år i TINE, hovedsakelig innen Forskning
og Utvikling (FoU), de siste seks år som FoU-sjef. Hun har hatt
et spesielt ansvar for kontakten mot næringsmiddelindustrien.

25 aktører med interesser innen mat står bak denne satsin-
gen. Målet er å økt verdiskaping gjennom økt foredling, bedret
produktkvalitet og økt lønnsom eksport fra Norge. Anne Siri
Høiland vil ha kontor plass i Måltidets Hus.

**Ole Thomas
Tallerås**

Programmerer i
ADsign reklame-
byrå.

Ole Thomas Tallerås er
ansatt som program-
merer i ADsign rekla-
mebyrå.

Han kommer fra
Firkant.no hvor han har
hatt programmering,
database- og publi-
seringsløsninger som
sine felt. Ole Thomas er

utdannet fra Universitet i Bergen som informasjonsviter.

Janne Norheim

AD-assistent
i AL DENTE
Reklamebyrå

Janne Norheim (24)

er ansatt som AD-
assistent i AL DENTE
Reklamebyrå. Janne
er nyklekket bachelor i
Graphic Communication
ved University of
Wolverhampton. Hun
har også studert gra-
fisk design ved Norges

Kreative Fagskole. Hun har blant annet bidratt til å designe
lekerommet på Amfi Madla. Med mot, lekenhet og et skarpt
blikk skal Janne bidra til at AL DENTE's kunder jubler.

**Anders Bowitz-
Knutsen**

Salgsansvarlig i
DSV Air & Sea AS.

Anders Bowitz-Knutsen

(32 år) er ansatt som
salgsansvarlig i DSV Air
& Sea AS. Salgsområde
Rogaland & Vest Agder.
Bowitz-Knutsen kom-
mer fra stillingen som
eksport selger hos
Skeie AS. Han har
lang erfaring innenfor

logistikk fagfeltet og har tidligere jobbet i AMR Routers, Danzas
ASG & DHL Express.

Norge taper på oljesommel

- Selskapene får trøbbel med å hente den siste olje skriver
Ukebrevet Mandag Morgen den 31. august 2008. Den nor-
ske oljealderen kan gå mot slutten raskere enn oljebransjen
og myndighetene har sett for seg. Enorme mengder olje og
gass som kunne blitt friske milliarder i Statens pensjonsfond
- Utland blir liggende igjen på havbunnen fordi selskapene
ikke makter å få oljen opp. Nå kaller Oljedirektoratet inn til et
nytt nasjonalt dugnadsprosjekt i bransjen, for ikke å gå glipp
av den siste olje. Under den store oljemessen ONS i Stavanger

sist uke var mulighetene for merutvinning av olje og gass fra
norske oljefelt blant de store samtaleemnene. Dersom Norge
fortsatt skal kunne regne med å leve godt og lenge av oljen
på norsk sokkel, må man enten finne mer olje og gass, eller
få mer ut av de feltene som allerede er i produksjon. Begge
deler synes imidlertid vanskelig, og solen kan gå raskere ned
over olje-Norge enn man trodde bare for få år siden. Det er
nemlig teknologisk vanskeligere, og dyrere, å hente ut den
siste delen i et oljefelt.

Innvandring reduserer pensjonsbyrden for arbeidstakerne

I dag går 11 prosent av arbeidstakernes inntekter til å finan-
siere pensjonen til eldre. I 2050, med den nye pensjonsre-
formen, vil hele 17 prosent av arbeidsinntektene gå til det
samme. Pensjonsbyrden kunne blitt enda høyere for hver
arbeidstaker dersom det ikke var for at innvandringen øker
arbeidsstyrken. Det viser en artikkel i Økonomiske analy-
ser 4/2008 skrevet av Nils Martin Stølen, Dennis Fredriksen
og Trude Gunnes. I forbindelse med pensjonsreformen har
Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå gjennomført opp-
daterte beregninger av effektene på pensjonsutgifter, arbeids-

styrke og finansieringsbyrde. Utgangspunktet for blant annet
utdanning og sysselsetting er oppjustert til 2006, og effekten
av nye befolkningsframskrivninger fra mai 2008 er innarbeid-
et. De oppjusterte anslagene for nettoinnvandring i de siste
befolkningsframskrivningen fra 2008 gir en langt sterkere vekst
i arbeidsstyrken enn tidligere anslått, og det blir flere å fordele
pensjonsutgiftene på. Den økte innvandringen vil bidra til å
redusere pensjonsbyrden/skatten med rundt ett prosentpoeng
for alle yrkesaktive i 2050.

Kim Hansen

Art Director i AL DENTE

Kim Hansen (35) er ansatt som Art Director i AL DENTE Reklamebyrå. Kim har bred erfaring med arkitektur, interiør, design og konseptutvikling fra firma som RAMP, FWD design og Destino. Han har jobbet med kunder

som Sparebank 1 – SR Bank, Modern Design, ConocoPhillips og Frelsesarmeen. Kim kommer senest fra Drivkraft, der han har utført kommunikasjonstjenester for både lokale, nasjonale og internasjonale kunder. Kim skal lage reklame med klart budskap og visuell nytelse – jobber som bidrar til at AL DENTE's kunder får grunn til å drikke mer champagne.

Åse Johansson

Administrasjons-sjef i rekrutterings-selskapet Pelikan Personell AS

Åse Johansson er ansatt som administrasjonssjef i rekrutteringsselskapet Pelikan Personell AS. Hun har lang arbeidserfaring innen olje- og gassindustrien, og var blant annet ansatt i Statoil i 16 år. Av utdannings-

bakgrunn har hun bachelorgrad innen fagfeltet samfunnsfag med personalledelse fra Universitetet i Stavanger og et 4-årig studie innen den psykoterapeutiske retningen gestaltterapi fra høyskolen Norsk Gestaltinstitutt. Hun har tidligere drevet egen praksis på full tid som terapeut. Åse har en 70 prosents stilling i Pelikan Personell, og vil i tillegg fortsette sin terapeutpraksis på deltid.

Anders Ekkje Slettebø

Prosjektleder i ADsign reklamebyrå

Anders Ekkje Slettebø er ansatt som prosjektleder i ADsign reklamebyrå. Anders har tidligere vært primus motor i Firkant.no, og jobbet med blant annet tilgjengelighet, brukervennlighet og universell utforming.

ADsigns øker nå sin satsning på nett, og Anders ble derfor et naturlig valg. På papiret har han en bachelor i informasjonsvitenskap fra Universitetet i Bergen.

Elin Bergsåker-Aspøy

Tekstforfatter i AL DENTE Reklamebyrå

Elin Bergsåker-Aspøy (27) er ansatt som tekstforfatter i AL DENTE Reklamebyrå. Elin har vært fast frilanser i AL DENTE siden januar, men har nå tatt steget helt inn i varmen. Som fulltidsansatt vil hun fungere

både som tekstforfatter og prosjektleder. Bergsåker-Aspøy er utdannet journalist ved Høgskulen i Volda, og tekstforfatter fra Westerdals. Elin vil med sin kvasse penn og tydelige budskap bidra til at AL DENTE's kunder får grunn til å feire.

Alt innen bemanning under samme tak

Manpower-selskaper i Stavanger:

- Manpower • Elan IT
- Manpower Professional Engineering
- Manpower Professional Executive

Kontakt oss:

Haakon VII's gate 9, 4006 Stavanger – tlf: 22 01 80 00

www.manpower.no

What do you do?

Manpower®

Rosenkilden distribueres til private og offentlige virksomheter på Jæren og i Ryfylke.

Priser 2008: (størrelser angitt med BxH)

Helside: (utfallende) 210x297 mm, 186x270 Kr. 17.850.-

Halvside: 186x134 mm (ligg.) Kr. 10.500.-

Kvartside: 186x65 mm (ligg.) Kr. 5.750.-

Innstikk: pris etter avtale. Fem prosent rabatt for medlemmer.

For mer informasjon kontakt:

Helge Gunnar Nesse på telefon: 51 51 08 85 eller 952 16 622 eller e-post: nesse@stavanger-chamber.no.

Frist for innlevering av materiell for neste nummer er 13. oktober

Trykk: Kai Hansen Trykkeri AS

HANDELSSTEDET RAMSVIG – EN UFORGLEMMELIG OPPLEVELSE FOR ALLE SANSER

HERSKAPELIG PÅ RYFYLKE-VIS

Vi ønsker velkommen til høsten og vinteren inne i Sjernarøyene. Til "Ryfylkets perle"

- Stedet for de gode samlingene for styrer og ledergrupper
- Og stedet for de utsøkte måltider i et unikt miljø.

Hilsen vertskapet ved Mette Hiorth Soland Telf. 51 71 02 50 - 452 76 951

www.ramsvig.no

Kontakt oss for bestilling eller mer informasjon. Handelsstedet Ramsvig inne på Kyrkjøy i Sjernarøy, 50 minutters båttur fra Stavanger. Telefon 45 27 69 51 - post@ramsvig.no - www.ramsvig.no